РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виcилувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 19-го цьвітня 1917. Ч. 45. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, April 19, 1917. No. 45.

ВЕЛИКИЙ НАСТУП АЛІЯНТІВ НА ЗАХОДІ.

АВСТРІЯ ГОТОВА ДО ЗАКЛЮЧЕНЯ МИРА З РОСІЄЮ.

ВІЙНА У ФРАНЦІЇ:

ВЕЛИКИЙ НАСТУП АЛІЯНТІВ НА ЗАХОДІ.

ПАРИЖ, 16. цьвітня. — Урядовий звіт французького ґенерального штабу звучить:

„На боєвім фронті між Суасон а Рем наші війска по кількадневнім бомбардованю розпочали нині рано наступ на німецькі становища на просторі 40 кільометрів. Здовж цілого фронту вивязала ся розпучлива боротьба. Неприятель кинув до боротьби сильні резерви і артилерію. Але хоробрість наших війск перемогла опір неприятеля.

„Між Суасон а Краон наші війска здобули становища першої німецької боєвої лінії. Дальше на полудне наші війска посунули ся аж до каналу Есн. Неприятель потерпів тяжкі втрати.

„Число Німців, взятих в полон, виносить поверх 10.000. Крім того попала в наші руки також велика скількість воєнних матеріялів".

АНҐЛІЙЦІ ПОЛОНИЛИ ВІД ПОЧАТКУ НАСТУПУ 14.000 НІМЦІВ.

ЛОНДОН, 16. цьвітня. — Звіт анґлійської головної кватири доносить:

„Від початку наступу (то є від 9. цьвітня) полонено 14.000 Німців. Воєнна добича складаєть ся з 194 гармат і машинових крісів.

„З причини сильного дощу воєнні операції здержані".

„На північ від шляху Аррас-Камбре неприятель був приневолений уступити назад. Дивізія австралійського війска втратила 475 в полонених і 15 машинових крісів; 22 гармати знищено при помочи динаміту.

„На боєвім фронті між Суасон а Рем є чинна тяжка артилерія. По вчерашній невдачі розпочав ся нині наново наступ неприятельської піхоти на цілім фронті.

„Між Суасон а Верден знищено вчера 11 французьких і анґлійських літаків найновійшої системи".

НІМЕЦЬКИЙ РАПОРТ.

БЕРЛІН, 16. цьвітня. — Урядовий рапорт німецького ґенерального штабу звучить:

„Великий наступ французьких війск після 10-дневного бомбардованя розпочав ся.

„Завзята боротьба на 40-кільометровім фронті прибирає щораз більші розміри".

Канадійські війска втратили поверх 7.000 людий.

ОТАВА, 16. цьвітня. — Після достовірних донесень з поля битви на західнім фронті канадійські війска втратили підчас наступу на місцевість Віми (на північ від Аррас) і в пізнійших битвах 350 офіцирів і 7.000 жовнірів. В битві брало участь 80.000 Канадійців.

ВЕЛИКА БИТВА ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ. — 2.100 ПОЛОНЕНИХ ФРАНЦУЗІВ.

БЕРЛІН, 17. цьвітня. — Німецький рапорт звучить:

„Над рікою Есн відбуваєть ся найбільша битва в теперішній війні і взагалі найбільша в історії сьвіта. Боротьба кипить на боєвім фронті, почавши від Оаз аж до Шампанії. Німецькі війска є сьвідомі тяжкої задачі, яку мають перед собою до сповненя.

„Сильний наступ Французів, який мав на цїли переломанє боєвої лінії, не вдав ся. Неприятель потерпів незвичайно тяжкі втрати. Поверх 2.100 полонених остало в руках наших війск.

„Де Французам повело ся вдерти ся у наші окопи, там битва триває дальше. В богато місцях треба надїяти ся нових нападів неприятеля".

Вечірний звіт звучить:

„Наступ французьких війск, який мав на цїли переломити боєву лінію, здержано. Неприятель потерпів тяжкі втрати і не відновлював нападу.

„В Шампанії через цілий день відбували ся завзяті бої.

„На прочім боєвім фронті положене не змінило ся".

ФРАНЦУЗИ ПОЛОНИЛИ 2.500 НІМЦІВ.

ПАРИЖ, 17. цьвітня. — Французький урядовий звіт звучить:

„Помимо сильного дощу зі снігом наші війска продовжають боротьбу дальше. Коло Рем здобуто на просторі 15 кільометрів становища першої німецької лінії.

„Протинапади німецьких війск відбито. Число полонених Німців виносить поверх 2.500.

„Німці стягнули для оборони своїх дальших становищ 19 дивізій резерви. Після оповіданя полонених німецькі війска одержали приказ за всяку ціну їх боронити.

АЛІЯНТИ ПОБОЮЮТЬ СЯ, ЩОБИ РОСІЯ НЕ ЗАКЛЮЧИЛА МИРА.

ВАШИНТОН, 17. цьвітня. — В політичних і військових кругах вважають положенє, яке тепер панує в Росії, за некорисне з огляду на Злучені Держави і аліянтів.

Революція взяла оборот, який ослаблює мілітарну силу Росії, а противно навіть, дає Німеччині спромогу всі свої сили кинути на західний фронт.

В тутешних кругах викликала занепокоєнє вістка, що рада робітників і жовнірів в Петрограді присвоїла собі деякі права, які повинні належати виключно до провізоричного правительства. Се грозить знищенем карности у війску і може спричинити цілковитий розклад в російській армії.

Вістка, що рада робітників і жовнірів присвоїла собі навіть таке право, як усувати ґенералів і командатів, як се мало місце з ґен. Куропаткіном, була великою несподіванкою. Вправдї провізоричне російське правительство заявило ся за дальшим веденем війни, однак резолюції, які містять ся в проклямації російського правительства, зовсім не відповідають воєнним цілям аліянтів.

ПОГОЛОСКИ ПРО МИР.

АВСТРІЯ БАЖАЄ МИРА З РОСІЄЮ.

АМСТЕРДАМ, 16. цьвітня. — З півурядової заяви виходить, що Австро-Угорщина бажає заключити мир з російським народом та що сьому не стоять в дорозі жадні перешкоди.

Півурядова заява звучить:

„Правительство австро-угорської держави одержало вістку про маніфест провізоричного російського правительства з дня 11. цьвітня. З його змісту правительство переконало ся, що Росія не має наміру панувати над другими народами, позбавляти їх національної дідичности ані силою здобувати земель, але противно, що Росія бажає мира на підставі права народів — самим рішати про свою долю. Австро-угорське правительство стремить до такоїсамої цїли, яку був виявив австро-угорський міністер для заграничних справ дня 31. марта, говорячи про воєнні цїли Австро-Угорщини і її союзників.

„Тому можна сказати, що як австроугорське правительство, так і провізоричне російське правительство в однаковий спосіб бажають для обох сторін чесного мира, мира, який міг би довести до порозуміня між воюючими державами. Переконанє, яке висказала Австро-Угорщина і її союзники в мирових предложенях в грудни, а іменно, що їх права і домаганя можуть бути сповнені без шкоди для других держав, нині по проголошеню маніфесту провізоричного російського правительства ще значно скріпило ся. Позаяк в сей спосіб представлено сьвітови, а передівсім народам Росії, зовсім ясно, що Росія не має потреби довше боротися у своїй власній обороні і за свободу своїх народів, тому у виду згідних цілий правительств союзних держав і провізоричного російського правительства не було би річию тяжкою найти дорогу до взяїмного порозуміня, тим більше, що австрійський цїсар, як також монархи союзних держав надїють ся в будучности жити в мирі і приязни з російським народом, який є обезпечений і вдоволений щодо внутрішних і внішних житєвих услівій".

НІМЕЧЧИНА ПОДАСТЬ НЕБАРОМ УСЛІВЯ МИРА.

КРИСТІЯНІЯ, 17. цьвітня. — В дипльоматичних кругах ходить чутка, що Німеччина вже в недалекім часї предложить невтральним державам услівя мира.

Скандинавські держави є центром мирових змагань Німеччини з огляду на Росію.

Приїзд російських соціялістів до Швеції.

СТОКГОЛЬМ, 14. цьвітня. — Недавні вісти про спільні наради німецьких і російських соціялістів в справі мира були передчасні, однак треба надїяти ся, що такі наради в дуже короткім часї відбудуть ся.

Правдою є, що російські соціялісти одержали від Німеччини дозвіл на переїзд зі Швайцарії до Швеції. Товариство, яке тут прибуло в пятницю, числило 30 осіб, походячих з Росії. Через Німеччину їхало товариство в запечатанім возї. В сім товаристві находили ся між иншими Николай Ленін і його товариш Зіновйов, які є членами центрального комітету партії і видавцями партійної часописи в Женеві. В їх товаристві прибув також Міша Жакая, основатель соціялістичної партії на Кавказі, який позискав для сеї партії звісного провідника робітників, Чхеідзе.

Підчас свого побуту в Стокгольмі видали Росіяни заяву, в якій обжаловують Анґлію, що вона стараєть ся „знищити один із овочів російської революції, а іменно політичну амнестію", не даючи дозволу тим особам, які є противниками війни, повернути до Росії.

Шведська часопись „Дагес Нігстер" доносить, що Ленін має намір в протягу 14 днів повернути з Петрограду назад до Стокгольму на чолї російських мирових делеґатів. Їх цїлию буде привернути загальний мир. Коли би однак показало ся, що західні держави, а передівсім Анґлія, відкинули мирові предложеня, в такім случаю делеґати будуть робити стараня, щоби довести до окремого мира між Росією а Німеччиною.

Н. Ленін находить ся разом зі своїми товаришами вже в дорозі до Петрограду.

Наради соціялістів в Стокгольмі.

КОПЕНГАҐЕН, 15. цьвітня. — Зі Стокгольму доносять, що представителї крайних російських соціялістів прибули зі Швайцарії до Стокгольму і відбули кілька довших нарад зі шведськими соціялістами в справі мира. Між представителями російських соціялістів находить ся звісний провідник радикальних соціялістів, Н. Ленін.

Ленін заявив, що будучи в Швайцарії, робив заходи в справі спільних нарад в Стокгольмі та що йому вкінци вдало ся позискати для сеї справи також німецьких і французьких соціялістів. Лише анґлійські соціялісти відказали ся від співучасти в нарадах.

В РОСІЇ.

РОСІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ПІД КОНТРОЛЕЮ РАДИ РОБІТНИКІВ І ЖОВНІРІВ.

ПЕТРОГРАД, 16. цьвітня. — На конґресі ради робітників і жовнірів ухвалено нині одноголосно резолюцію, в якій вказуєть ся на потребу удержаня впливу і контролї російського провізоричного правительства і взиваєть ся всю російську демократію, щоби вона громадила ся коло ради, яко одинокої орґанізації, котра є всилї запобігти всяким реакційним змаганям. Рівночасно взиваєть ся демократію, щоби вона попирала провізоричне правительство, як довго воно буде берегти здобутків революції і як довго воно не буде вести заборної політики.

Резолюція звучить:

„Перше: Провізоричне правительство, яке установлено підчас революції за згодою ради робітників і жовнірів, представило у своїй проклямації програму. Конґрес признає, що ся програма містить в засаді жаданя російської демократії і що провізоричне правительство дотепер сповняло вірно свої обітниці.

„Друге: Конґрес взиває всю революційну демократію в Росії, щоби вона громадила ся коло ради робітників і жовнірів, яко центра зорґанізованих демократичних сил, які в злуці з иншими поступовими силами є в спромозї запобігти всяким зусилям проти революції і скріпити здобутки, осягнені революцією.

„Трете: Конґрес признав конечність постійної політичної контролї і конечність свого впливу на провізоричне правительство, щоби його зробити сильним до енерґічної боротьби проти реакційних сил, щоби забезпечити здемократизоване російського житя та щоби промостити дорогу до загального мира без заборів і без воєнного відшкодованя на підставі свобідного національного розвою всїх народів.

„Четверте: Конґрес взиває демократію, щоби попирала провізоричне правительство, як довго воно заходить ся коло скріпленя і поширеня здобутків революції і як довго воно у заграничній політиці опираєть ся змаганю територіяльних здобутків.

„Пяте: Конґрес взиває російську революційну демократію, щоби вона громадила ся коло ради робітників і жовнірів та була ґотова всїми силами здавити кожде змаганє правительства, коли би воно хотїло відтягнути ся зпід контролї демократії або хотїло відкликати переведене в житє зроблених обітниць".

Проект в справі виборів послів до конституційних зборів.

ЛОНДОН, 17. цьвітня. — З Петрограду доносять, що на конґресі ради робітників і жовнірів ухвалено в справі виборів послів до конституційних зборів отсї жаданя:

Конституційні збори мають відбути ся в Петрограді в як найскоршім часї на підставі загального права голосованя.

Армія має взяти участь в голосованю, як і проче цивільне населенє, але активна армія має голосувати зокрема.

Жінки мають мати право голосованя на рівні з мущинами.

До голосованя є управнені особи почавши від 20 року житя.

Рада робітників і жовнірів та делеґати мають контролювати вибори.

Конституційні збори мають установити політичний режім Росії і його основні закони.

По принятю державного устрою конституційні збори мають займити ся розвязанем питаня аґрарного (земельного) і установити закони щодо справи робітників, народів, орґанізації місцевої самоуправи і т. п.

Ґенерал Куропаткін арештований.

ТАШКЕНТ, 16. цьвітня. — На приказ ради жовнірів арештовано ґенерала Алексія Куропаткіна, ґенерального ґубернатора Туркестану, його помічника, ґен. Єроева і шефа його штабу, ґен. Сіверса.

Крім тих арештовано також ґенерала Бурова, команданта сибірської бриґади, і ґенерала Тсуомілена, команданта місцевої бриґади. Їх обжалувано, що вони роздавали оруже поміж Москалів на те, щоби вони його ужили проти місцевого населеня на случай якогось неспокою.

Козаки, які становили прибічну сторожу ґен. Куропаткіна, заявили на зборах жовнірів, що не думають його боронити.

Куропаткін вислав до міністра війни телеґраму, в якій вказав на потребу розділеня військових і цивільних властий. Також просив, щоби віддати йому команду над корпусом ґренадирів на боєвім фронті.

ТУРЕЧЧИНА І БОЛГАРІЯ ЗІРВАЛИ ЗНОСИНИ ЗІ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВАМИ.

ЦЮРІХ, 17. цьвітня. — З урядових жерел доносять, що Туреччина і Болгарія зірвали формально дипльоматичні зносини зі Злученими Державами.

В МАЮ БУДЕ СКЛИКАНИЙ АВСТРІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ.

АМСТЕРДАМ, 14. цьвітня. — З Відня доносять, що в половині мая відбудеть ся засїданє австрійського парляменту.

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ

надходить: Найвисша пора, щоби кождий Українець і кожда Українка зголосили ся в комітеті своєї місцевости до праці підчас „УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ".

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
Published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертасть ся.

З біжучої хвилї.

В 12. числї „Народної Волї" помістив о. Ардан статю під заг. „О. Понятишин має голос". Ся статя має за цїль опрокинути його „Історію Українського Дня". Не вважаємо за відповідне вдавати ся в довгу полєміку з виводами сеї статї; ми звернемо тут увагу лише на одну річ, яка кидає дуже ярке сьвітло на спосіб боротьби о. Ардана. В однім місци він пише так:

Стенографічний протокол конґресу з 19. лютого, з дня, в якім нїби посол Гемил мотивував свою резолюцію (резолюцію в справі „Укр. Дня") і стрітив ся з протестом посла Ґордона (з Клївленду), виказує, що анї посол Гемил, анї посол Ґордон навіть рота не отвирали не то в справі Українського Дня, але й в якій будь иншій справі. А о. Понятишин твердить, що резолюція в справі Українського Дня була тоді на дневнім порядку третя з черги, що посол Ґордон проти неї протестував і що резолюція впала... Що хтось тут бреше, — або о. Понятишин або стенографічний протокол конґресу, — ясно як сонце.

Та чи правду пише о. Ардан? Щоб про се переконатись, треба заглянути до стенографічного протоколу конґресу. В сїм протоколї з дня 19. лютого с. р., Sixty fourth Congress, Second Session, том 54., ч. 61. стор. 4020, стоїть таке:

Mr. Hamill rose.

The Speaker: For what purpose does the gentleman from New Jersey rise?

Mr. Hamill: To ask for the present consideration of Senate joint resolution 201, which has passed the Senate, a similar resolution having been unanimously reported to the House from the Committee on Foreign Affairs.

Mr. Gordon: Mr. Speaker, I object.

Mr. Hamill: Does the gentleman object?

Mr. Gordon: I do object.

По нашому буде се так:

П. Геміль встав.

Президент палати: В якій цїли встає джентельмен з Ню Джерзи?

П. Геміль: Просити, щоб тепер взяти під розвагу спільну резолюцію сенату ч. 201, яку вже ухвалено в сенатї; подібну-ж резолюцію відіслала одноголосно комісія заграничних справ до палати послів.

П. Ґордон: Пане президент, я протестую.

П. Геміль: Чи джентельмен дійсно протестує?

П. Ґордон: Так, протестую.

Для зрозуміня річи треба додати, що резолюція сенату в справі „Українського Дня" мала число 201 та що сю резолюцію — вже ухвалену в сенатї — вносив п. Геміль на засїданю послів дня 19. лютого с. р.

Хто-ж тут тепер бреше? Чи не сам о. Ардан?

Психольоґ Г. Л. Дінре сказав, що коли брехня відносить ся до прикмет або до дїл приписуваних особі, то тоді вона зветь ся черненєм, очернюючою денунціяцією, брехливим підозрінєм, фальшивим обвиненєм або фальшивим сьвідоцтвом. Коли ходить о перекривленє вигляду дійсности, то брехня прибирає тоді назву фальшивого осьвідченя або обману, фальшивої інформації і зради.

„Канадійський Русин" (ч. 15, з 11. с. м.) доносить, що 4. цьвітня б. р. тимчасове правительство Росії увільнило галицького митрополита, ґрафа А. Шептицького.

В ОСТАННЕ!

УКРАЇНЦЇ!

Останну пригадку перед „Українським Днем" доводить ся нам оголосити. Пригадувати про народний обовязок нїколи не є забогато. Тому не завадить звернути увагу на отсей поклик.

БРАТЯ!

Субота 21. цьвітня є таким важним днем для Українцїв в Америцї, якого доси ми ще не мали. Сей день має виказати нашу справність в орґанїзованю помочи для наших нещасних братів і сестер у старім краю. „Український День" має також виказати нашу національну зрілість. Ми маємо того дня дати наглядний доказ, що жиємо жизним житєм; що вміємо постояти один за другого; що ми є солїдарні; що ми є люди; що вміємо відчути нужду, недолю і злиднї инших живих ще людий.

Коли ми справдї такі люди, як другі, то мусимо поступати так, як поступають другі люди. Кождий з нас видів вже неодин „Теґ-дей" у своїй місцевости. Кождий видів, як того дня роїли ся всї доми, всї ресторанти, всї улицї, всї площі, всї стріткари, всї переходи — словом роїло ся цїле місто чи місточко від колєкторів. І всї ті колєктори видержали на призначених їм становищах так, як видержує карний жовнїр на своїм постерунку.

Також мусять поступати всї Українцї. Инакше они не будуть варті називати ся людьми і Українцями. Про се нехай тямить кождий. Богато не треба про се говорити.

УКРАЇНКИ!

На кого, як на кого, але на Вас звернені очи цїлої суспільности. Всюди жіноцтво бере участь в дїлах людського милосердя. Бо хто має ніжнїйше чувство, як не женщина? Хто більше запалюєть ся любовю до своїх дорогих, як не чутливе серце жіноцтва? І хто готов більше до тихої, але щирої посьвяти для своїх ближних, як не женщина-героїня?

СЕСТРИ!

Не потрібно Вам два рази казати. Ви самі знаєте, як повинно бути. Тому ми надїємо ся, що в суботу, 21. цьвітня, вирушить сам цьвіт українського жіноцтва з пушками Української Ради на „богату ловлю". Нехай Вас не забранне нїгде, де бувають чесні люди і куди Ви маєте доступ.

Не встидайте ся! Не для себе Ви збираєте, але для других, котрих Ви може особисто і не знаєте. Ви зробите се з чисто людського обовязку, як робили і роблять женщини на цїлім сьвітї. І тому, українські Жінки й Дївчата, підчас „Українського Дня" спішіть радо до роботи. Ваша поміч є необхідна в теперішній тяжкій годинї. Вас кличе не лише народний, але і загально людський обовязок!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ!

Усьому нашому загалови повинно лежати на серци, щоби „Український День" випав як найкориснїйше. Хоч тепер воєнний час, хоч „судило ся нам останними бути", то мимо сього мусимо сповнити наш сьвятий обовязок.

Як сталь гартуєть ся в огни, так нарід дає доказ своєї житєвої сили тим, що дає собі раду серед тяжких відносин. Ми мусимо використати до найдальших границь жертволюбивість добросердечних і щирих людий. Не відкидаймо помічної руки, яку наставлять до нас свої і чужі підчас „Українського Дня", але радо приймім кожду жертву, призначену для нещасних і загибаючих наших земляків у старім краю.

УКРАЇНСЬКА РОДИНО!

День 21. цьвітня є „Українським Днем". Того дня кождий член української родини нехай сповнить свій обовязок після своїх найлїпших сил. Почутє сповненого обовязку принесе нам вдоволенє, а нашим рідним у старім краю принесе сподївану користь. Тому в останне нехай загомонить клич:

ВСЇ ЯК ОДИН СТАВАЙМО НА СВОЇХ ПОСТЕРУНКАХ В СУБОТУ, 21 ЦЬВІТНЯ.

ЄДНІСТЬ І СОЛЇДАРНІСТЬ В НАРОДНІЙ РОБОТІ.

(Надіслана статя).

Буває в хатї таке: Жінка трудяща і роботяща, запопадлива робітниця, працює і гарує цїлими днями, пораєть ся в хатї до пізної ночи, встає до працї на досьвітках, щадить кождий цент — одним словом: рада би в хатї рай завести. А чоловік, аби лише вирвати ся з хати до салону, аби вирвати який придбаний цент тай з партнерами пропити. Або навідворот: Чоловік трудящий, запопадливий, а жінка аби лиш дещо захопити тай собі до пиятики... Буде-ж то хосен з такої роботи для тої родини? Нї! Чому? Бо нема одної руки, нема одної гадки, одної роботи для спільного добра — нема єдности.

Буває таке і в товаристві. Люди чесні, тверезі, патріоти, раді би, щоб їх товариство було перше і не жалують на се нї труду нї кошту. Зорґанїзували хор або аматорський кружок, справили гарну біблїотеку, та ба, коли кількох членів не туди тягнуть... Товариство хоче дати концерт, а кількох кирпинників тому противлять ся. Товариство хоче відограти яку штуку, а слабодухи кажуть, що то не оплатить ся. Товариство хоче розвивати ся, а кількох запроданцїв роблять змови і розбивають заходи добрих людий. І буде-ж добро в такім товаристві? І чи та вся робота не пійде на шкоду цїлому товариству? Очевидно, що так. Чому? Бо нема в товаристві єдности, нема одної руки, нема зрозуміня товариських потреб і взаїмної їх оборони, нема запалу до роботи, а натомісць є те, що наша пословиця називає: один до лїса, другий до біса. Иншими словами: нема єдности.

Трафить ся в товаристві чоловік розумний, палкий; видить, що в товаристві робить ся не так, як треба. Він хотів би зробити для товариства добре. Зачне роботу. Кождий видить, що вона добра, коли — чи з задрости чи з дурноти — кождий лиш заломить руки тай ще підсьміхаєть ся з тої роботи. Чоловік хоче за товариство душу свою положити, а товариство мов того і не чує. Замісць підпомагати його, замісць його підтримувати — з нього ще й глузують. Се виходить на тоту казку про цигана, що для компанії дав себе повісити, а компанія його висьміяла.

І знов з такої роботи не буде нїякого хісна, бо нема зрозуміня того, що лиш всї разом можемо щось зробити, що лиш громада великий чоловік, що лиш спільностию в працї, солїдарностию в роботї можемо до чогось доборотись, можемо щось зробити. Єдність і солїдарність — се великі слова! Без них — як з висше наведених примірів бачимо — неможлива нїяка успішна робота нї в родинї, нї в товаристві, нї в краю, нї в державі.

На жаль, в нас доси дуже мало розуміють наші люди сї слова, а особливо в нашій місцевости, Ґери, Інд., а хоч і розуміють їх вагу, то не хочуть до них примінити ся. Тимто і біда в нас, тимто і в розлад іде вся робота, що нема єдности, нема солїдарности. Коли хочемо йти вперед шляхом поступу до здійсненя наших ідеалів, до виборення красшої долї нашому народови, до виборення самостійности рідній країнї, то мусимо розпочати всю нашу роботу на фундаментї сих двох основних підвалин кождої розумної і поважної роботи. Клич єдности і солїдарности повинен вкорінити ся між нами найбільше тепер в часї „Українського Дня". Памятаймо-ж на сї слова, а коли нас будуть кусити до ломаня єдности і солїдарности всякі о. Ванї, Грицьки і прочі інтернаціонали, то ми даймо їм заслужену ними відправу. А особисту ненависть до деяких одиниць, подражнену амбіцію або нехіть до роботи там, де ходить о добро загально народне, належить викинути з серця, аби те все не зашкодило народній справі. Лиш єдностию і солїдарностию в роботї і в боротьбі можемо щось виборотн, можемо щось придбати для свого народу.

Кому-ж доля того народу дорога, той най памятає на сї дві головні народні заповіди і най іде у боротьбу за нашу сьвяту справу.

Андрій Цебак.

І подружє і целїбат мають свої лихі сторони; з двох лихих річий треба вибирати то, що не є без ратунку.

—o—

Фальшива смирність є найввічливійшою з усїх брехонь.

В любови всьо правда і всьо фальш. Се одинока відповідь, в якій не можна сказати нїсенїтниці.

—o—

Опінія є королевою сьвіта, бо глупота є королевою дураків.

Всего два дни дїлять нас від „Українського Дня".

Отсим пригадуємо ще раз всїм сьвідомим членам нашої суспільности, щоби в суботу, дня 21. цьвітня, як один станули в ряди робітників для збираня жертв для потерпівших братів у старім краю.

Є обовязком кождого сьвідомого Українця і Українки посьвятити сей день і взяти чинну участь в сїй так благородній працї. Нїхто не сьміє від неї відтягнути ся!

НАЙДАЛЬШЕ В ПРОТЯГУ ЧЕТВЕРГА І ПЯТНИЦЇ ОХОЧІ ДО ПРАЦЇ ПОВИННІ ЗГОЛОСИТИ СЯ ДО КОМІТЕТУ В СВОЇЙ МІСЦЕВОСТИ, ДЕ ОДЕРЖАТЬ ПУШКИ, ЛЕНТИ, ЛЇСТИ ДО ЗБИРАНЯ ЖЕРТВ І ЛЕТУЧІ ЛИСТКИ. ЗВЕРТАЄТЬ СЯ УВАГУ МІСЦЕВИХ КОМІТЕТІВ, ЩОБИ СЕЇ ПРАЦЇ НЕ ВІДКЛАДАЛИ АЖ НА СУБОТУ.

СПРАВИ „УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ".

—o—

ГЛЕСТОНБУРИ, КОНН.

Чи нам треба встидати ся?

Вже лиш кількадесять годин дїлить нас від того дня, в котрім ми маємо сповнити свій обовязок супроти нашої Вітчини і нашої рідні, а в нас все таки робота іде дуже поволи... Найгірше дасть ся відчувати брак охочих людий до збираня жертв, хоч людий є досить. Не дай, Боже, щоби так всюди було!

Лучило ся менї почути від кількох людий таке: „Я не пійду — каже один — збирати жертв, бо я маю роботу в дома!" А другий повідає: „Та де!... та то встид збирати жертви від людий... будуть ся всї сьміяти, тай ми таки не пійдемо!"

І чого-ж ми маємо встидати ся? Чи того, що Американцї спішать нам радо з помочию в нашій недоли, чи того, що наша рідня така бідна, що з голоду і холоду умирає? Нї! Ми не повинні зважати на то, що ми маємо в тім дни щось робити, або встид насуваєть ся на наші очи; ми повинні забути на нашу роботу, на встид, на сварку і на ріжні непорозуміня, бо се власне нас нищить.

Приглянь мо ся тїй справі. Таж ми не перші, що простягаємо свої руки і просимо помочи в Американцїв. Просили Поляки, Жиди і Литвини, не зважаючи на нїщо, аби лише як найбільше призбирати жертв, а чого-ж ми встидали би ся?

До працї, Українцї і Українки! Нехай день 21. цьвітня буде записаний в історії американської України, бо в тім дни десятки мілїонів Американцїв пізнають зблизка українську народність, що буде найбільшою побідою Українцїв над тими, котрі старали ся затерти імя України перед цїлим сьвітом. Ми повинні бути горді, коли маємо щирих робітників на народній ниві, на чолї з Всесьвітлїйшим о. Петром Понятишином, котрі то робітники не встидались, але докладали всїх старань, аби видвигнути справу „Українського Дня", та дати змогу Американцям познакомити ся близше з українською історією. Честь їм за се!

Отож до працї, Українцї і Українки! Нехай нї один в тім дни не буде байдужний, бо час дорогий, а ми більше не будемо мати такої нагоди, як власне в день 21. цьвітня 1917 року.

Андрій Руданевич.

—o—

МІЛВОКІ, ВІС.

Відозва до місцевих Українцїв.

З огляду на те, що у нас у Мілвокі є мала горстка Українцїв і брак між нами дївчат, котрі могли би розставити ся з пушками на рогах улиць, то заходом товариства ім. Івана Франка, відділ 103 Українського Народного Союза, **відбудеть ся сьвято „Українського Дня" в недїлю, 22. цьвітня, в галї при ул. Валнот і Пятій, в славянській школї св. Стефана.**

На се сьвято запрошуєть ся всїх Українцїв, Поляків, Чехів і инші народи славянські.

Братя! Чи знаєте, що воєнна заверуха триває в Европі три роки, і що та заверуха понищила найлїпші здобутки культури, понищила молодих людий, котрі полягли на поли битви, самі не знаючи за що. Але те все вже не вернеть ся! Зате ми, яко нарід, мусимо ратувати ті дїти, котрі гинуть з біди і голоду в Галичинї, котрі не знають, і не розуміють, що то таке війна, але плачуть і просять: „Мамо, хлїба!" А бідна мама сама нїчого не має, бо чого воюючі армії не забрали, то з димом пустили.

Братя Українцї! Чи ми своїм серцем не чуємо того риданя дїтий, які до нас за морем кличуть о поміч? Чи не знаєш, Брате, що там лишила ся Твоя вірна жінка і Твої дїти, котрі тепер голодні, босі, неодїті. Чи знаєш, що нїхто їх не поратує, як ми їх не поратуємо?

Ми Українцї устроюємо в тїй цїли „Український День" в недїлю, 22. цьвітня, а на тім сьвятї *не повинно бракувати анї одного Українця, анї одного щирого Славянина!*

Денний порядок нашого „Українського Дня" є такий: Сьвято отворить ся короткою промовою і покличеть ся п. П. Папушку на предсїдателя, котрий проголосить цїль „Українського Дня". Першим бесїдником буде мейор міста Мілвокі, п. Daniel H. Hoan, по анґлійськи. Другу промову виголосить по українськи п. Ілія Шкварок. Третю промову виголосить по словенськи сьвященик Сушко, а четверту промову виголосить по польськи п. Лемпіцкий, редактор „Курієра Польского". Окрім того будуть ще відповідні співи і деклямації.

ЗА КОМІТЕТ: Ілія Шкварок.

—o—

ОЛІЄН, Н. Й.

Отсим повідомляєть ся місцевих Українцїв, що дня 10. цьвітня с. р. відбули ся збори в справі „Українського Дня", а на тих зборах вибрано слїдуючий комітет: Іван Мацкула, предс.; Іван Підскальний, заст. предс.; Гавриїл Підскальний, секр.; Іван Костів, заст. секр.; Іван Базів, кас.; Михайло Кривий, заст. кас.; Ілько Підскальний, Іван Слободзян, Олекса Іванцїв і Семен Бандура, виділові.

Збірка межи Українцями відбудеть ся перед „Українським Днем" о кілька днів борше. Взиваєть ся всїх Українцїв в Олієн, щоби не відмовляли ся від жертв на таку важну цїль, як поміч голодуючим в рідним краю. Покажім, що в нас серце не з камeня і що маємо крихітку любови до тих, котрі з рідного краю наставляють до нас висохлі з голоду руки з просьбою о ратунок.

Гавриїл Підскальний, секр.

—o—

ОКСФОРД, Н. ДЖ.

Братя Українцї! Отсим повідомляєть ся Вас, що комітет в справі „Українського Дня" скликує на день 20. цьвітня остатний мітінґ, котрий відбудеть ся в гали мітінґовій коло 6-тої години пополудни. Кождий Українець повинен явити ся на тім мітінґу. Ті, котрі були вибрані до збираня жертв, дістануть пушки, ленти, відзначки і всї інформації, які будуть потрібні до збираня жертв.

Комітет в справі „Українського Дня".

—o—

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Пригадуємо всїм місцевим родимцям, що сеї суботи припадає „УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ!". Сей день є першим так великої ваги днем в історії нашого українського народу тут в Америцї і сей день певно буде одиноким того рода, бо в тім дни ми, яко гідні сини і доньки нашого українського народу, котрі відчуваємо то нещасне положенє наших Братів і Сестер в старім краю, котрих майно і весь добробут знищила шалена війна, котрі купають ся в крови, котрі терплять страшні не до описаня муки від завданих їм ран, котрі терплять голод і холод, остають без хати і без даху — для тих маємо посьвятити той день для працї, і то щирої працї, аби як найбільше назбирати жертв і прийти їм, тим найнещаслившим в поміч.

Тож кличемо до Вас, Українцї і Українки, вкотре! Приходіть до галї церковної в сей четвер вечером о 8-мій годинї, то є дня 19-го цьвітня, аби забрати пушки, ленти, лїсти і бути готовими до працї в суботу. Приходіть ті, які вписалисьте своє імя до сеї чесної народної працї. Приходіть ті, які ще не записали ся і запишіть ся, беріть пушку, ленту, або лїсту. Приходіть і ті, які вже забрали пушки, бо ще дістанете папери і другі відзнаки, яких Вам потрібно до збираня жертв. Тут комітет подасть Вам всї інструкції і подробиці, в який спосіб маєте стати до працї 21-го цьвітня с. р.

Пушки будемо роздавати в четвер і в пятницю вечер, а також потрібні до збираня жертв папери. Длятого просимо ще раз приходіть, бо в суботу не буде можливо роздавати пушок.

ЗА КОМІТЕТ „УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ":

о. **А. Улицький**, голова; **Мих. Сидор**, заст. голови; **Михайло Келичава**, заст. голови; **Антін Онисик**, секр.; **Ів. Мікула**, заст. секр.; **Л. Стахурський**, заст. секр.; **М. Баран**, заст. секр.; **В. Труш**, заст. секр.; **С. Милянович**, касієр; **В. Дмитрів**, заст. кас.; **М. Смакула**, заст. кас.

НАШ НАРОДНИЙ БОЛЯК.

(Надіслане стаття).

Приглядаючи ся житю нашого народу в Америці, мусимо ствердити, що нема на світі такого другого народу, котрий стільки біди та лиха зазнав від чужих і „своїх", як наш нарід. Яке-б діло й непочалось, котре мало би принести хоч дрібку якого хісна, і хто-б се не зачинав, то сейчас „такі свої" як зачнуть „лопирати" дотичне, що народови з того такий хосен вийде, що хоч сідай тай плач.

Щоби не бути голословним, я буду старати ся доказати „роботу" деяких наших „проводирів" незаперечними фактами, з недавної минувшини і з теперішности. Хочу вказати на народний боляк, на котрім ми повинні вже раз перевести грунтовну операцію. Хочу вказати на ту колоду, котра лежить на дорозі нашого народного розвою, на ту гангрину, котра таки на наших очах почала вїдати ся в наш народний організм і точити його.

Щоби ми могли взяти ся до успішного лічення та до переведеня операції, мусимо знати, відки взяли ся ті боляки, колоди та гангрини і подумати над способом усуненя всього того паскудства.

Перед кільканайцятьма роками в стейті Конектикут, в місті Ансонія, помер чоловік, про котрого американські Українці ніколи не забудуть. Помер робітник, борець народний, котрий всьо посьвятив на жертвенник народний: свою працю, енергію, здоровлє, посьвятив навіть своє житє. Віддав все, що мав, лиш на те, щоби помогти свому замученому, обездоленому народови засісти в колі всесьвітної родини, в сімї вільних та культурних народів сьвіта. Сей померший перед часом чоловік був сьвященником, а його імя — Антін Бончевський.

Покійний А. Бончевський, працюючи ся з сим сьвітом, просив своїх товаришів, аби вони по його смерти всьо оставше по нім майно зужили на ширенє просьвіти і національної сьвідомости між українським населенем в Америці. Вірні свому другови товариші точно і совісно виповнили послідню волю покійника, основуючи просьвітно-видавничий фонд ім. А. Бончевського.

Заряд сього фонду і видавництва поручено о. Іванови Ардановн, теперішному редакторови „Народної Волі" в місті Скрентон, Па.

Що о. Іван Ардан, теперішний редактор інтернаціональної „Народної Волі", з фондом ім. А. Бончевського зробив, того мабуть ніхто не відгадає... Однак певне є те, що о. Ів. Ардан загирив повірений йому фонд і видавництво тому, бо він (о. І. Ардан) своєю інтернаціональною душею не міг дивитись на те, щоб наш чоловік — утікач з національної неволі з Австрії чи Росії — мав змогу на вільній американській землі осьвідомлюватись національно. Він в своїм інтернаціональнім засліпленю не хоче видіти, яку шкоду наносить тим українській національній справі. Але по чоловікови, що потрафив без гризжі совісти знехтувати послідну волю народного борця, А. Бончевського, не можна було чогось путнійшого сподівати ся. Чоловік, котрий не знає любови народної, не має чутя народного, не завагаєть ся перед нічим, аби осквернити народну сьвятість. Чоловіка, котрий пропагує поміж безкритичною частиною нашої суспільности шкідливий національному розвоєви інтернаціоналізм, нарід мусить осудити!

І осудить!

Каінам народним місця між нами нема!

Коли американські Українці побачили, що при теперішній сьвітовій війні одиночно нічого не буде можна зробити, постановили згуртувати ся в одну національну громаду і в тій цїли зїхали ся на всеукраїнський Сойм до Ню Йорку та заложили „Федерацію Українців в Америці", котра мала стояти на сторонї наших загально національних справ і відбивати ворожі напади, відкиб вони не грозили нашій національній ідеї.

Всі торжественно присягли собі попирати один другого в національних змаганях відродженя нашої суспільности, тимбільше, що в старій нашій вітчині, по обох боках кордону, воєнний закон зачинив уста нашим землякам. Отже одинокими, що могли запротестувати перед цілим культурним сьвітом проти дальшого поневоленя нашого народу в московськім чи польсько-австрійськім ярмі, були лишень американські Українці. Зі соймових нарад всі посли розїхались домів з рожевими надіями.

Та не так склало ся, як український загал сподівав ся. В перших кількох місяцях почали ся приготованя до переведеня в житє хосенних ухвал відбувшого ся Сойму. На тих приготованях злетіла зима, а в перших днях весни Федерація почала устроювати віча, висилаючи референта в особі п. М. Січинського.

Рівночасно з започаткованем діяльности Федерації приїхав до Злучених Держав Америки „швайцарський делегат", М. Цегдинський. Нічого би в тім злого не було, що приїхав, як би він був взяв ся до якої чесної роботи, прим. до шуфлї, до майнів, на доку, або хоч би до цукровні в Бруклині чи в Джерзи Сіти, як звичайно робить кождий чесний робітник, котрий не хоче бути тягаром свому народови, та жити з милостині. Але він не з тих. Він ще не їв ані кавалка хліба, на котрий би заробив своєю власною працею, але неначе той трутень все живив ся і жиє працею других людий. Його делїкатні панські ручки не до праці, а до браня чужих овочів крови і поту.

Отже сей панок, щоби тим лекше набути наживи, чи як він каже „амуніції", почав себе голосити за „спасителя" українського люду. На першім своїм публичнім виступі почав опоганювати, знеславлювати старих ветеранів — провідників українського народу в Галичині, Загальну Українську Раду, Союз визволеня України і всіх тих людий, що майже від пів віку працюють з самопожертвованем над нашим поневоленим народом.

І почалась оргія! Всьо, що українське, народне, „товариші" зпід інтернаціональної темної зьвізди стали очернювати й опоганювати. „Товариші" з „ясною репутацією" — як освободженє Українців в Америці від фонду ім. А. Бончевського, такі, що пишуть листи з домів розпусти до власної 3-літної дитини до Шікаго — стали піднимати голови і почали нести в нарід засади інтернаціональної „моралї".

Тим „товаришам" удало ся втягнути в свої сильця недосьвідченого на людській злобі та не маючого житевої практики п. М. Січинського.

І він, остаючи в їх окруженю, дав ся замовити до обнятя відвічальности за інтернаціональну шматку, котра всьо, що народне, українське, опоганює всіми можливими і неможливими способами, котра тільки й по тім називає себе українською, що написала в себе на адресі, що вона, та шматка, для Українців.

Скаже дехто з прихильників „Робітника", — бо о тій погани тут бесіда — що се неправда, бо „Робітник" все агітував за Федерацією Українців. А я скажу: гов! чекай! не лай! Найліпше най той „Робітник" сам скаже, як він попирав національну справу Українців.

Ану-но подивім ся до нього від самих початків основаня Федерації Українців.

В котрім числі він закликав „товаришів" вступати до Федерації Українців?

Кілько „товариші"-відпоручники заплатили „поголовного" на кошти соймові?

В котрих числах і коли „Робітник" говорив, що нам не всьо одно, чи маємо бути Українці, чи інтернаціоналісти, чи ботокуди?

Але як „Робітникови" потрібно було „старих меблів", то верещав на всі заставки, неначе який ганделес.

Чи старі „меблї" і „бізнес-патріоти" се перша і найголовнійша точка в програмі колишної Федерації? Га? Чи Федерація не мала більше нічого в програмі крім них?

Отже що ми бачимо? Ми бачимо, що як би не „старі меблї", то хто знає, чи „товариші" інтернаціоналісти, читачі „Робітника", були би знали, що є десь на сьвіті Федерація Українців.

В своїх „рефератах" на вічах, устроюваних Федерацією Українців, „товариші-референти" заявляли себе все перед слухачами „соціялістами-інтернаціоналістами", чи публиці се подобалось чи ні. Так було в Шікаго, в Ню Йорку, в Байон і в многих инших місцевостях. Всюди сї референти вщіплювали в добрий український нарід заразу інтернаціоналізму.

Аж надійшла справа „Українського Дня", справа помочи, ратунку бідних та голодних з не своєї власної вини вдів, сиріт, старців і калік — жертв лютої війни. І тепер показали ся наслідки роботи „товаришів федераційників", — страшні наслідки! Ото в Ню Йорку ученики „товаришів-інтернаціоналістів" скликають віче — перший раз 4. марта, перед проголошенем, а другий раз по проголошеню проклямації президентом Злучених Держав „Українського Дня", то є на два тижні перед самим „Українським Днем", 8. цьвітня с. р., в Мангатан Лайсіюм, в місті Ню Йорку — **і там ті виродні сини України, йдучи за примірoм своїх учителів, розпинають вдову-сиротину! Вони грозять і заказують, аби не йти збирати жертв на голодних, старців, вдів та сиріток! „Не йдіть збирати,** — кричать інтернаціоналісти — **бо тим ви продовжуєте війну, тим піддержуєте капіталїзм!"**

Там Ненька гіркими слезами залялась вже й сліз не стає — а тут виродні її сини, вбрані по панськи, наслухавшись „науки" недолюдків, „науки" суспільного шумовиня в роді всяких „товаришів-інтернаціоналістів", вигодуваних хлопськими книшами, відтягають ся, заказують, грозять другим, котрі в грудях не камінь, але серце мають, — не йти, бо то не по соціялістичному, не по інтернаціональному!

Отсї Юди, Каїни, гиени, котрі не заслугують на імя людини, отсї „учителї" і „ученики" інтернаціоналізму, котрим мало крови пущеної молохом кровожадної війни зі своїх рідних — раді би виціdити послідну каплю крови з рідної матери, сестри і висохлої сирітки.

Гей, учителї інтернаціоналізму! Де ви були тоді, як ваші ученики радили ся, як би добити страдальців; як би недопустити до того, щоби нам чужі народи помогли уратувати від голодової смерти наших рідних; як вони радили ся, як би закопати живцем в сиру землю маленьких немовляток, поживлих та зчорнілих при грудях бідних жертв війни? Ще раз питаю: де ви тоді були? Ага! Ви тоді сиділи в „Royal" та попивали винце і покурювали добрі цигара на конто „Українського Дня"!

Ви кажете, що то у вашу програму не входить? Ага, не входить! Так, так! У вашу програму входить, що хоч би „ботокудом" бути, то вам всьо одно, коби лиш інтернаціоналістом. — Правда?... Ви видаєте відозву до народу і ховаєте ся за плечі других людий, аби знов пустити блахмана добрим людям в очи, щоби нарід думав, які то ви добродії. Та видно, що вам вже усуваєть ся грунт під ногами. Видайте відозву до своїх учеників, аби вони отямились, і ви разом з ними, а не до народу, бо ті, котрі хочуть помогти свому обездоленому народови, вашої відозви не потребують!

Тепер до Тебе, українська суспільности.

Дорогі Земляки! Братя і Сестри! Ми видимо наглядно, до чого довела і доводить „робота" ріжних швайцарів-інтернаціоналїстів поміж нами в Америці.

Говорити, хто наш ворог, а хто приятель — чи тії наші вороги, котрих ми знаємо та з котрими стикаємось від десяток літ, і котрі з нами на все тут (в Америці) останутъ, чи тії вітрогони інтернаціоналїсти „добродії" — я не буду. Ви, горожани нової вітчини, самі добре знаєте. Нам треба напружити тепер всі свої сили, щоб дати поміч нашим дорогим, нашим рідним. Люта безпощадна війна все знищила на нашій любій Україні, все, що попало під руки!

По наших місточках та селах остали ся лиш жінки з дрібненькими діточками та немічні старці. Оставшим на румовищах грозить голодова смерть! Чуєте? Вони вмирають з голоду! Там дитинка, що ледви зачала ходити, просить своєї матери: „мамо, папи", а нещасна матїр, не маючи чим заспокоїти голоду своєї дитинки, тулить її до своїх зболїлих грудий і умиваючись гіркими й пекучими слезами, утихомирює своє дитя, кладучи його до сну, з котрого воно вже завтра не пробудить ся!

А таких, що гинуть подібною голодовою смертию, є сотки тисяч!

Вони нам близкі, наші рідні! Чуєте?

Чужий нарід змилосердив ся над ними і хоче їм дати поміч. А що-ж ми? Чи ми маємо пійти слїдами інтернаціоналїстів і лишити їх на поталу страшної долї? О, ні! Сто разів ні! Ми йдім за голосом президента нашої нової вітчини і посьвятім ся для своїх рідних не лише в дни 21. цьвітня, але все — так довго, доки не будемо певні, що наша рідня вже забезпечена від голодової смерти; так довго, доки на нашій земли не наступить довго бажаний та очікуваний мир.

А з народними шкідниками, всякими інтернаціоналїстами покінчім раз на все, викидаючи тих мерзенників зпоміж гурту українського громадянства в Америці. А як позбудемо ся їх, тих непрошених „провідників", то тоді запанує у нас знова любов і згода, і — як оказав наш безсмертний гєній Тарас:

Забудеть ся сромотная
Давная година
І оживе добра слава,
Слава України!

Остап Чухрієнко.

Ню Йорк Сіти.

ДОДАЙТЕ БІЛЬШЕ ЕНЕРГІЇ ВАШІЙ КРОВИ!

Як коли надійде час, що вашій крови потрібно повної сили відпорности, то з певностию сей час надійшов тепер при зміні зими в весну. Недуга стежить за чоловіком всюда, в день і в ночи. Оминути її можна лише тоді, як розбудите вашу ослаблену кров до повного житя. Трінера Американський Елїксір Гіркого Вина єсть в тім случаю найлїпшим средством. Складники, з яких він складаєть ся, говорять самі за себе: гіркі зїля чистять внутренности, а в злуці з чистим червоним вином зміцняють жолудок, кров і нерви. Трінера Американський Елїксір Гіркого Вина запобігає запорови, помагає на біль голови, нервовість, втрату апетиту і енергії, загальному ослабленю і т. д. Його наслїдки певні. Ціна $1.00 в аптиках.

Трінера Лїнїмент єсть також помічний в теперішнім часї, переповненім недугами. Помагає скоро в ревматизмі, невральгії, опухлині, звихненю, штивности карку і т. д. Натріть змучені мязи, або ноги тим средством, а зачуєте ся тим відсьвіжуючим дїланєм. Ціна 25 і 50 цнт. в аптиках, почтою 35 і 60 цнт. —

JOS. TRINER, CHEMICAL LABORATORY,
1333—39 S. Ashland Ave.,
Chicago, Ill. (Adv.)

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ" І ПРИЄДНУЙТЕ ЇЙ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

ЙОРКВІЛ, ОГАЙО І ВІЛІНҐ, В. ВА.

Подаєть ся до загальної відомости, що

В СУБОТУ, ДНЯ 21. ЦЬВІТНЯ 1917 Р.

відограє ся пораз перший представленє

„НЕВОЛЬНИК"

драма зі співами і танцями

в юнїйній майнерській гали, Йорквіл, О.

Чистий дохід з того представленя призначений для бідних вдів і сиріт в старім краю.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22. ЦЬВІТНЯ 1917 Р.

тісамі аматори пораз перший відограють тусаму драму

в Сокільській польській гали, 45 Вуд стр., Вілінґ, В. Ва.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОД. 7.30 ВЕЧЕРОМ.

Чистий дохід призначений на українську церков в Вілінґ.

Проте просить ся всіх Українців і Українок, щоби памятали на день 21 і 22 цьвітня, бо раз що спіможете своїх рідних братів і сестер в старім краю, а друге, то ратуєте сю біду та задежену по уха українську церков.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Коваль, старий Запорожець .... Петро Головід
Ярина, його донька .... Ксеня Кремінь
Стефан, його годованець .... В. С.
Оксана, дївчина сусіда .... Анна Рудакевич
Недобитий, бандурист .... Стах Яремцьо
Опара, козак .... М. Врублевський
Кукса, козак .... Д. Станько
Неплюй, козак .... Н. Зарічний
Голощуп, козак .... В. Кабан
Недорізаний, козак .... М. Горечко
Покришка, козак .... Ан. Оленюк
Начхайменіпис, козак .... В. Яремцьо
Подорожний, козак .... М. Ваховський
Зачепа, козак .... М. Сорока
Джура, козак .... М. Мурин
Турки: В. Чайковський, паша; В. Крицкий, С. Маличівський, М. Ходачек і М. Стахнин. Селяни: Іван Станько і Букса; селяни і дївчата, невзар, мале хлопя.

Режісер і дірігент АЛЕКСАНДЕР СТАШКО.

44-45 КОМІТЕТ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщенє, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщенє. — Оголошень женитьби не приймаєсь.

В сій рубриці поміщуйте слїдуючі оголошеня: Коли хочете віднайти своїх свояків, краянів або товаришів.—Коли шукаєте занятя.—Коли бажаєте, щоб хтось доніс Вам, де іде добре робота.—Коли потребуєте агентів до пошириня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до праці в бучерні, ґросерні, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дякоучителів і учителів музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешканє з харчом.—Коли продаєте свій бизнес або хочете купити чи обмінитись з ним.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома.

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?

А може Ваші знакомі потребують?
Ми вишлемо Вам даром.
Пишіть на адресу:
„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Богдан Заклинський.

УКРАЇНСЬКА НАЦІЯ І ЇЇ ЖИТЄ.

(Передрук забороненкй).

1. Історія.

Наша історія — се давнє, минуле житє нашого народу. Котрий нарід має свою власну історію, минувшину, то се значить, що він жиє своїм власним національним житєм, відмінним від инших народів, та що мав або хоче мати свою національну державу. Ми, Українці, маємо свою питому історію, богату в геройські діла й у сьвітлі приміри посьвяти для вітчини. „Нарід більше просьвічений стоїть міцнійше за свою старовину, упертійше держить ся своїх звичаїв і береже память своїх предків" — каже М. Костомарів.

Духова засада, що творить нарід складасть ся з двох нерозлучних моментів, то є з минувшини і теперішности. Героїчна минувшина: великі люди, правдива слава — отсе фундамент на якім може оперти ся народна ідея. Щоби бути народом, треба в минувшині зділати щось великого, перебути богато спільних терпінь і понести спільні жертви. Треба також в теперішности мати спільну волю робити дальше те, що розпочали предки. Щоби бути народом, треба здобути ся на власну історичну місію і хотіти задержати і будуччині дальший тяг тої місії. Нарід істнує тоді, коли має за собою велику історію, і як бачить перед собою рівнож велику історичну задачу. А мати велику історію, се значить: спільно ділати, боротись, побіджувати і володіти.

Нашу історію ми знаємо з писаних хронік, спомин(ів) наших предків, котрі були очевидцями описуваних подій. На підставі тих давних жерел та записок, з додатком новійших документів списали наші історики нові, повні підручники історії України від найдавнійших до найновійших часів*). Кождий Українець повинен знати свою історію. Москалі нераз говорили до Українців, що завидують нам нашої історії, бо вона правдиво демократична. А московська — се темна історія самих убийств „сказаний", та знущань. Читаючи рідну історію, ми відчуваємо, яке се велике щастє, що належимо до сего визначного народу, з котрого вийшло стільки хоробрих героїв, котрий перетривав вже два тисячеліття і помимо всїх нещасть не загинув, але противно, що розростасть ся і прямує до ясної мети, яка йому призначена, яко великому і славному народови! За нами правда, за нами й перемога, хоч задля сього треба чимало і часу, зелїзної витривалости, а найбільше роботи на народній ниві. Знаючи, які саме корисні чинники можуть причинити ся до успішного дальшого розвою, наш нарід не завагасть ся певно ужити всїх своїх змагань на те, щоб здобути собі такі умови свого дальшого житя, хоч би й силою, а тоді він зажиє новим своїм житєм. Та коли инші, сусїдні народи здеґенерують ся і знемощіють, наш український нарід, загартований у тяжкій боротьбі за істнованє, унаслїдивши цінні, додатні прикмети своїх славних батьків, припоровлений добре до нових, зложених обставин, що якраз будуть відповідні до його індивідуалїстичної вдачі, повний молодечих сил, стане гідним і могутним переємником вселюдської культури й цивілїзації**).

2. Народна словесність.

Устна словесність — се оповіданя, казки, пісні, приповідки, які живуть в устах селянства, або так звана неписана література. Студії устної словесности се тепер важна галузь моральних наук. Сей науковий рух, що опер ся на селянській творчости, відповідав переміні літературного смаку, — переходови від так названого клясицизму до романтизму, тай новому суспільному рухови — демократизмови. Найновійші досліди словесности відкрили, що так названа „народна душа" або „національний дух" не є щось стале, але зміняєть ся, розвиваєть ся. В народних піснях і оповіданях, в тих витворах духа, відбиваєть ся високий умовий і моральний настрій нашого люду, як в чистій криниці.

3. Народна пісня.

У кождого народу є йому одному властива поезія, яко наслідок його внутрішної творчости, його поетичної вдачі. „Деж серце дівоче знайде такий голос любий та ніжний, як у наших піснях?" (П. Кулїш). Велике значінє мають народні пісні в житю українського люду. Українські народні пісні подають недостижимі взірці чистої народної мови і високо образованого поетичного слова, розбуджують любов і повагу до рідного слова*). Українська народна пісня плекає в народних масах почутє краси, розвиває природні спосібности народу і його фантазію, розбуджує замилуванє в музиці, яка таку важну ролю грає в житю усїх культурних народів — одним словом: народна пісня є могучим культурним чинником. А вже звісне є значінє українських народних пісень для пізнаня історичного і культурного розвою українського народу. Для науки взагалї: для історії, етноґрафії, етнольоґії, порівняного музикознавства українські народні пісні дають дуже богатий матеріял. Т. Шевченко, найбільший поет України так звеличав народню пісню:

Наша пісня, наша дума не вмре, не загине...
От, де люди, наша слава, слава України!
Без золота, без каменя, без хитрої мови,
А голосна і правдива, як Господа слово!

Німець Боденштедт пише: „Українська мова найкрасша з усїх славянських мов. Ніде дерево народної поезії не має таких величних плодів, як в піснях України, з їх тугою і радостию, з великою виразностию і мягкостию почувань. Нарід, що склав і доси співає такі гарні та розумні пісні, повинен бути просьвічений і славний"**).

О пісне вольна, наче степ просторий,
О пісне ясна, мов блакит прозорий,
О, пісне вольних, славних прадідів!
Тебе не заспівають невольницькі труди,
Тебе не зрозуміють зпікчемнілі люди,
Що бють чолом під ляскіт батогів...

(М. Кічура).

Народна пісня ще перехована живі спомини про давну волю нашого народу. Велике значінє мають пісні, що звуть ся думи. Дума співаєть ся в супроводі музики бандури-кобзи.

Сидить кобзар на могилї та на кобзі грає,
Кругом хлопці та дівчата як мак процвитає.

(Т. Ш.).

Пісень у нас зложено дуже богато, співаєть ся у них про все, що колись було, що лежить на души сумного й веселого. Мовчаливий Українець лучше вміє у піснях висказати все, чим наболїло його серце, що налягло на душу, ніж сказати про се комусь другому. У пісни нашій

...ллєть ся туга
і сьміх дзвінкий і жалощі коханя,
надій і втіхи сьвітляная смуга.

(І. Франко).

„Український нарід, котрий утворив таку поезію, такі пісні, що не мають собі рівних у цілім сьвіті, не може ніколи вмерти, а буде жити вічно". (Гр. Лев Толстой).

В серці — воля наша дика,
в думці — обшир наш безмежний,
в слові — наша міць велика,
в пісні — дух наш незалежний.

(Х. Алчевська).

Українські народні думи — се рід епічної пісні, дуже меляхолїйного характеру, яких не подибаємо ніде поза Україною. Українці — се нарід вельми поетичної вдачі і тому він потонув у своїх поезіях, щоби забути своє лихо, загоїти свої рани. З усїх українських пісень віє тугою і жалем***).

Спів. — Скрізь по сьвіті знають, що Українці — співолюбивий нарід. Чим дальше на схід, тим ясн(ій)ше лунає українська пісня.

Стоїть верба серед села, на ню вітер дує,
Як си Русин заспіває, Поляк ся дивує!

(Нар. коломийка).

І в давнину, при дворах наших володарів, князїв та королів, були надвірні співці, що складали лицарські пісні та рапсоди і співали їх при звуках гуслів перед князем, княгинею, цілим двором та боярами.

Гей Бояне, соловію
Сьвітлої доби старої!
Не соколів на лебеді
Боян, братя, слав зпід неба:
Віщі пальці клав на струни —
Грайте, струни, кому треба†).

Пісня не замовкла в українських устах ніколи. Українці співали при всякій нагоді, і то добре, бо й голос мають гарний і чарівна є українська пісня.

Я зріє посеред филь пісень,
Тужних, як місячне проміне,
Хороших, як весняний день...

(К. З.).

Рапком та вечером, у поли і в хаті, при роботі і при забаві село лунає піснею. І та своєрідна пісня, як вода потока, що вибухає з глибокого жерела, пливе із тайних глибин народного духа.

Не списав-бись, мій миленький, на воловій шкірі,
Що я собі успівала співаночок нині.

Співай, співай, товаришко, бо тобі яло ся,
Голосочок як дзвіночок, тобі придало ся.

(Нар. коломийка).

Наш нарід не знає поезії без співу і співу без слів. Вони стоять нероздільно побіч себе.

А я пійду в полонинку, у тоту Берію,
Співаночки заспіваю, бо співати вмію!
І співаю, я співаю, тай собі гадаю:
Нема красших співаночок, як у нашім краю!
Ой нема то, ой нема то, як наша Вкраїна,
Там співає співаночки кождая дитина!

Дуже розповсюднені є короткі співанки, звані коломийки, які тут раз-у-раз наводимо: „З гори на гору, з потічка в потічок, пурхає гуцульська коломийка, така легенька, прозора, що чуєш, як у неї за плечима тріпають ся крильця". (М. Коцюбинський).

А як я си заспіваю, два голоси маю,
Один пійде по лїсочку, другий по Дунаю.
Ой я гадав, товаришу, що то скрипка грає,
А то моя дівчинонька у саду співає.

Наші співаки збирають лаври на европейській сцені, по королївських операх (С. Крушельницька, М. Менцінський, А. Дідур, Алчевський і инші).

Ще мусимо звернути увагу на одно: Нераз чуємо в чистій українській хаті, як вигравють або співають ся чужі пісні. Чи се не є шкода і обида для нас, коли маємо таке богатство своїх пісень, таких гарних, що ними одушевляють ся і чужі народи?! До розширеня української пісні по цілім сьвіті богато причинив ся ґрамофон; тепер часто в хаті чужинця, що не знає нашої мови, лунає чудова українська пісня.

(Дальше буде).

---

*) М. Грушевський: Ілюстрована історія України. — М. Аркас: Історія України.

**) Др. І. Раковський: Історія а природничі науки.

*) Ф. Колесса: Погляд на теперішний стан піснепої творчости українського народу.

**) Т. Зінківський: Твори, том I.: Шевченко в европейській критиці.

***) F. S. Bartlett: The Music of the Ukrainian Folks-Songs.

†) Слово о полку Ігоря (в перекладі В. Щурата).

ЛИСТ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

(Пише о. Теодор Цегельський, перед війною парох і деканчку Струсові, пов. Теребовля. До редакції надіслав Петро Заяць з Ню Йорку).

Бібрка, 6. мая 1916.

Христос воскрес!

Любий Петре!

Нині прийшов Ваш лист з 24. лютого 1916 на мою радість, що не забуваєте про мене. Я, жена і найстарша донька Анна, перебували тяжкі часи в дорозі через цілу Галичину на возі (80 миль) в 1914 році аж до Пряшева на Угорщині, де перебулисьмо 2 місяці, а відтак 14. падолиста 1914 до Відня зелїзницею, де ми були до 21. грудня 1915, відки дістали ся до Бібрки, міста повітового, 5 миль на полудне від Львова, а 15 миль від Струсова на північний захід. Тут завідую парохією, але без пенсії і поля; побираю лише за Струсів 150 корон місячно, що дуже не стає в часі дорожні.

Мій син Геньо в Теребовли. Коло нього моя сестра Юля і донька Стефа. Левко, професор ґімназіяльний, з жінкою і моїм сином Николою в Струсові.

Син мій Роман (офіцир) в неволї в Суздалю. Син мій Володимир (кадет-аспірант) на Мораві. Сини Гірняка (струсівського дяка) один, др. Никифор — отаманом, Юзьо — цуґфірером, а Влодко капралем при Українських Січових Стрільцях. Самі Гірняки старі в Струсові. Родина Ваша теж в Струсові. Мабуть живуть спокійно.

Я стягнув, не маючи зимової одежі ревматизм суставів і дуже докучає мені біль лївої руки.

Йосифа Заяця зі Скали (передміств Струсова) бачив я часто у Відни в шпиталі, а також Петра Ворону, Павла Вруського і Стефана Горвата, бувшого мого наймита.

Полягли на війні Михайло Клодзінський (офіцир), син мельника з Варваринець, і Юлько Пелех (офіцир), син директора з Варваринець, а, як кажуть, також Дена Конрад, син Михайла, Юлько Невядомий і Кароль Рабак, зять Гринька Кароля, але то не є ще дуже певне.

Умерли в парохії в часі війни Петро Огроднїк, Іван Рижевський, Лука Янковський, Аґнїшка Дичковська, Артимон Бас і Зофія Кобилянська, жінка Михайла.

Моє мешканє, то є всї річи, постіль, книжки зрабували Москалї. Млин і фільварок спалені і часть коло моста від костела старого. Заздрість стара ціла спалена. Не знаю, що стало ся з церквою в Струсові, яку я вже випровадив був аж до головних аркад. Дзвони всї Москалї позабирали і з церков і з костела в парохії Струсів та і тут в Бібрці нема жадного дзвона.

Поздоровляю Вас, Любий Петре, і всїх моїх знакомих. — **о. Теодор Цегельський, з родиною.**

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Право контролї над зелїзницями в руках президента.

На останнїй сесії конгресу обговорювано право регуляції зелїзниць, після котрого президент мав би силу котролювати лінії зелїзничі, телеграфічні і телефонічні. В той спосіб уряд мав би право контролї над всіми комунікаційними лініями, а нагороду за уживане матеріялу назначить торговельна комісія. Власність, ужиту урядом, звернеть ся властителям по війні.

Злучені Держави заводять в Індіях більше лїберальні права.

Злучені Держави надають адміністрації куплених від Данії Західних Індій нові і щирші права. Нові права дають мешканцям повну контролю своїх посілостий, землї і гроший.

Хочуть спроваджувати Хінців і Японців.

В Злучених Державах дав ся відчути загальний брак робітника і через се інтересовані круги виробляють пляни, щоби робітників спровадити з Азії.

Ще перед кількома тижнями агітовано, а навіть ухвалено закон, аби до Злучених Держав не впускати Японців. Тепер жеж посол Ров і сенатор Калдер внесуть в обох палатах конгресу проект, аби Азіятам було вільно іміґрувати до Злучених Держав бодай підчас війни.

Розкол між соціялїстами.

В Ст. Луіс, Мо., відбула ся конвенція Американської Соціялїстичної Партії, на якій обговорювано становище сеї партії супроти війни. Зїздови предложено три резолюції. Голоси партії розбили ся на два табори. За резолюцією більшости голосувало 104 делеґати, а за резолюцією меньшости впало 31 голосів. Резолюція більшости каже, що вітчину треба боронити перед нападом ворога, але на Злучені Держави нїхто не нападав. Резолюція меньшости противна війнї цїлком.

Другим фактом є се, що конференція ухвалила, щоби законодатні представники соціялїстичної партії голосували проти военного буджету. Сю резолюцію ухвалено в четвер (12. с. м.), а мимо того в суботу (14. с. м.) соціялїстичний конґресман з Ню Йорку, Меєр Лондон, здержав ся від голосованя, чим дав доказ, що він годить ся на военну пожичку.

„Французький День" в нюйорськім стейтї.

Леґіслятура нюйорського стейту віднесла ся до ґовернора Вітмана з просьбою, щоби він назначив „Французький День" в стейтї. „Французький День" мав би сьвяточний характер. Почав би ся з приїздом французької военної комісії до Злучених Держав і продовжав би ся через 10 днів.

Нїмцї хотїли підкупити Шваба.

З Бостону доносять, що тамошний майор, Курлей, підчас промови на великих зборах заявив, що нїмецьке правительство жертвувало С. М. Швабови 100,000.000 долярів, коли „Бетлеґем Стіл Компанї" заперестане виробляти амуніцію для аліянтів. Такі інформації одержав майор Курлей особисто від Шваба два тижнї тому в Квінси, Масс. Деклярація була предложена два днї перед виповідженем війни Злучених Держав Нїмеччинї.

Жадає конскрипції на Вол Стрітї.

Посол Кери з Вісконзін вніс законопроєкт, щоби вразї примусової військової служби позвентирувати до війска всїх членів „Стак Ексчендж", всїх міліонерів на Вол Стрітї в Ню Йорку, урядників, адвокатів, банкирів і прочі „непродуктивні елементи".

„Статуя свободи" для Росії.

За почином Ґермана Бернштайна, редактора журнала „Ді Амерікен Гібрю", американські Жиди почали збирати жертви на построєнє для Росії „статуї свободи", подібної тїй, яка находить ся в нюйорській пристани. Першу жертву зложив Д. Львович в сумі 500 долярів.

Америка має доставити Росії зелїзничий матеріял.

Тимчасове правительство Росії заключило зі Злученими Державами контракт на доставу 40.000 зелїзничих возів і 2.000 льокомотив. Замовлений матеріял має бути доставлений найдальше до кінця липня 1918 року.

Кинув жінку через вікно на улицю і убив на місци.

Італїєць Паскаль де Пієро в Бруклинї кинув свою жінку, 17-лїтну Дженну Казелля, через вікно на улицю і убив її на місци.

Молодята чотири місяцї тому подружили ся і відразу між ними запанувала незгода. Чоловік підозрівав свою молоду жінку, що вона залюбила ся в другім і через се між ними панувало вічне непорозуминє. Коли молодій жінцї було вже сього забогато, вона покинула чоловіка і повернула до дому родичів. По часї однак повернула до чоловіка і через кілька днів обоє жили в згодї. Відтак незгода знова запанувала і молода жінка покинула мужа вдруге, але і сим разом повернула назад. Прийшовши до дому, чоловік почав питати жінку, де її дорогоцїнности, які він подарував їй при шлюбі. Коли жінка не могла відповісти йому на се питане, чоловік забрав капелюх на голову і вийшов з хати. Кокинув її.

Тимчасом Дженна взяла до себе свою 14-лїтну сестру і обі разом мешкали. Аж минувшої недїлї о 3-тій годинї в ночи хтось нагло вдер ся до мешканя. Перестрашені такою несподіванкою Дженна і її сестра почали кричати. Пієро, який вдер ся до хати, вхопив жінку на руки і з другого поверха кинув її через вікно на улицю. Нещасна вдарила головою до бруку так сильно, що сконала на місци. Пієро утік, а за ним пошукує тепер 6 детективів.

За пса побив жінку.

Якийсь Е. І. С., російський іміґрант в Монесен, Па., вертаючи пяний домів, стрінув по дорозї заблуканого пса і забрав його домів. Дома казав жінцї нагодувати пса. Коли жінка не хотїла сього зробити, чоловік почав обкладати її пястуком. На крик жінки прибіг полїсман і забрав чоловіка до суду. Судія засудив його на 12 долярів кари за побитє жінки і на 53 дол. за се, що не мав дозволу держати пса.

КАНАДІЙСЬКІ ВІСТИ.

Українські народні інституції збогачують ся.

Рік тому канадійські Українцї основали в Саскатунї, Саск., „Інститут ім. Петра Могили", де знайшло приміщене 40 українських дітий, учеників і учениць. Згодом виявила ся потреба власного дому і отсе недавно заряд інституту закупив площу, котрої поверхня виносить 42.144 квадратових стіп. Площа находить ся на розї 13-тої улиці і Кларенс евені. Згоджено її за суму 2.400 долярів, з чого 800 долярів вже виплачено, а прочі 1.600 мають бути виплачені до 2. червня б. р.

Полїтична боротьба Українцїв в Альбертї.

В провінції Альбертї надходять вибори. Українцї виставили 4 кандидатів, а се теперішних послів Ферлея і Шандра та нових кандидатів Михайлишина і Кокуру.

„Канадійський Фармер" робить Михайлишинови закид, що він кандидує на приказ консервативної партії і кандидує лише тому, щоби розбити голоси українських виборців. Другому кандидатови, Кокурі, ся газета закидає неграмотність. Каже, що Кокура є чоловік, який вміє заледви себе підписати, і має дуже мале знанє англїйської мови.

У всїх майже українських часописях видно агітацію за лїберальною партією против консервативної. „Канадійський Фармер" каже, що лїберальна партія відносить ся прихильнїйше до Українцїв ніж партія консервативна.

П. Крат ординований на прїчера.

Канадійський „Ранок" доносить, що 4 цьвітня б. р. Павло Крат зістав ординований на презвитеріянського прїчера і дістає посаду в Саскатунї.

Справа двомових шкіл в Онтеріо.

Над внесенням в онтерійськім парляментї законопроєктом щодо двомових шкіл з Онтеріо була оноді горяча дискусія. Остаточно при третім голосованю дотичний законопроєкт перепав більшостию голосів. З того приводу французький посол З. Мажу сказав: „Французьке населенє приймє упадок сього законопроєкту якє визов до великої боротьби за національні права!"

НОВИНКИ.

Смерть автора міжнародної мови.

У Варшаві помер др. Людвик Цаменгоф, автор міжнародної мови „Есперанто" Др. Л. Цаменгоф, російський Жид, родив ся в 1859 роцї в Білостоці, ґродненської ґубернії. Перша його праця під заголовком „Есперанто" вийшла 1887 року. Підставу до есперанта взяв Цаменгоф з ріжних істнуючих мов. Помер в 58-мім роцї житя.

Голяндського соціялїста не впускають до Росії.

Тимчасове правительство Росії заборонило вступ голяндському соціялїстови Т. Бортберґови. В часописи „Рѣчь" появила ся статя, в котрій Бортберґа називають „ґерманофілом, післаним до Росії нїмецькими соціялїстами для мирових розвідок".

Перші збори фінляндського сойму.

З Гельзінґфорс (столиця Фінляндії) доносять, що в четвер (12. с. м.) відбули ся перші збори фінляндського сойму від початку війни. Збори отворив ґенерал-ґубернатор Стакович словами: „Фінляндія буде боронити свою національну культуру і буде розвивати полїтичні напрями після жадань фінляндського народу".

В Нїмеччинї в протягу війни замкнено 1.070 фабрик обуви.

З 1,400 фабрик обуви в Нїмеччинї замкнено по конець марта 1,070, а прочі 330 стять під контролею правительства. З того числа 100 фабрик виробляє обуву для армії, а 230 для цивільного населеня.

Австрійський цїсар знає, що таке війна.

Австрійський цїсар в розмові з Берном Бернзоном сказав: „Думаю, що я лїпше знаю війну ніж найвизначнїйші мужі, які нинї стоять на чолї ворожих держав. Я знаю не лише фінансові та економічні впливи війни, але знаю також, що значить гинути в окопах. Я жив довший час на поли битви і бачив людий надаючих і конаючих біля моїх ніг. І через се я знаю, може лїпше ніж котрийнебудь пануючий, що значить мир".

Нїмецький цїсар віддав свої дорогоцїнности державі.

Нїмецький цїсар, як доносить телеграма „Асошієйтед Прес", жертвував всї свої дорогоцїнности державній касі.

Мексико невтральне.

Президент Каранца заявив мексиканському конгресови, що Мексико надальше задержить строгу невтральність у відношеню до европейської війни.

Царя стережуть.

ЛОНДОН, 17. цьвітня. — **Телеграма з Петроґраду на підставі вісти, поданої в часописи „Русская Воля", доносить, що цареви заборонено зовсїм розмовляти з царицею або з кимнебудь з окруженя, хиба в присутности офіцирів або вартових.**

„Бувший цар, — говорить донесенє — має визначені для себе лише три кімнати. Варту побільшено і заряджено дуже строге вартоване. Сї зарядженя видано тому, що були заходи зі сторони осіб, які находять ся в його окруженю, порозумівати ся потайно з особами поза палатою, теперішною вязницею царя. Нові заостреня переведено на приказ міністра справедливости, Керенського.

САМ СЕБЕ ЗАСУДИВ.

Один селянин достарчував пекарови що тижня по три фунти масла, але по якімось часї пекар спостеріг, що масло нїколи не важило три фунти. Оскаржив отже селянина за шахрайство.

Судія питає селянина: — А чи маєте дома вагу?

Селянин: — Так.

Судія: — Маєте також остемпльовані тягарцї?

Селянин: — Маю, але ними масла не важив.

Судія: — Чому?

Селянин: — Відколи пекар купує у мене масло, відтодї я купую у нього хлїб, а що я кождого тижня беру у нього три фунти хлїба, то й тим хлїбом відважую масло...

✝

ЛИЛИЄН ОЛЕНА МАСЛЯК упокоїла ся в четвертім роцї житя дня 18. цьвітня б. р. о годинї 4.30 рано.

Тяжким болем діткнені родичі запрашають свояків і знакомих на похорон, котрий відбуде ся в пятницю 20. цьвітня б. р., о годинї 11. перед полуднем з дому жалоби під числом 563, Communipaw Ave., Jersey City, N. J.

ДОПИСИ.

З ROCHESTER, N. Y.

Під розвагу господинови Семешкови.

Писати про справи господина Семешка, або про його особу можна дуже богато, але тепер не пора на се... Та все таки я в імя загальної справи позволю собі подати отсих кілька слів господину Семешкови під розвагу.

Коли господин Семешко наміряв і вже був розпочав містити свої „Сибірські спогади" в „Свободі", то сейчас появили ся редакційні замітки, які наперед вихвалювали сього „пожаданого гостя". Видко, що редактори „Свободи" мало ще були обзнакомлені з силою і значінєм гордости. І тут гордість показала своє. З хвилею прогнаня господина Семешка з редакції „Свободи", за його зносини з людьми, котрі відносять ся ворожо до нашої організації, він, користаючи з сього, що найшлись „українські" часописи, котрі радо містили і містять його злобні й очернюючі статі на урядників У. Н. Союза і редакторів „Свободи", не перепустить ані одного числа так званої „Народної Волі", чи „Робітника", щоби не виляти хоч частину своєї злоби на папір в сторону „Свободи". І за що? З якої причини? Чи за се, що коли він прибув тут до Злучених Держав і не мав де подіти ся, то урядники У. Н. Союза змилосердили ся над ним і постарали ся для нього о кавалок хліба за час, щоби він міг розглянути ся за сталим занятєм і обзнакомити ся з тутешними обставинами? То так мають віддячувати ся чесні люди тим, котрі в найбільшім нещастю подають їм помічну руку?

Коли редактори „Свободи" подали до відома загалу причину усуненя господина Семешка з редакції „Свободи", то він назвав се очерненєм і представленєм його в лихім сьвітлі перед загалом, але рівночасно застеріг собі сам, що загал сьому не повірить, бо — мовляв — загал ще не забув сього, як писала про нього „Свобода", коли він вступив на американську землю. Шкода, господине, що ви якийсь журналист, а так себе осьмішуєте і ще до сього часу не розумієте, длячого то часом вихвалюють ся чоловіка наперед, чи предсказують ся наперед, що він може зділати. Коли редактори „Свободи" так красно про вас писали і вихвалювали наперед, що вам се до сього часу в голові тримаєть ся, то вашим першим обовязком було, щоби так старатись поступати, як вас наперед описали, а не уявляти собі, що загал вже вас за такого має, як вас редактори „Свободи" описали. Мусите зрозуміти, господине, що загал не дуже звертає увагу на похвали; загал дивить ся на діла. А які-ж ваші патріотичні діла? Що ви зробили до сього часу для української справи тут на вільній земли Вашінґтона, що берете ся понижати і очернювати всіх, хто йно чимнебудь причинив ся до піднесеня і осьвідомленя нашого народу? Яке ваше сумліне? Яка ціль вашої політики? За кого ви себе уважаєте? Чи ви думаєте, ще за ті „Сибірські спогади", за котрі ви побирали 80 долярів місячної платні, за ті лайки, які ви тепер пишете в „Народній Волі" і в „Робітнику", вам вже вільно вилізти кождому на голову?... Чи ви може вихвалюєте свою політику длятого, що загал на се не протестує? Таж мусите знати, господине, що загал прийшов вже до того переконаня, що для таких „чесних" людий як ви і вам подібні жадні протести на папери вже не поможуть. Для таких галапасів треба іти протестувати з буком, бо такі слова, які ви містите в ґазеті, можна почути хиба на пасовиску, або десь між російськими босяками...

Возьмім прим. 15 число „Робітника" і перечитаймо Семешкову статю п. з. „Чи не нахабство", а переконаємось, як він потрафить просьвіщати темного українського робітника. Аж гидь збирає таке читати! Я як зачав ту „поучаючу" статю читати, то плюнув на папір, скрутив ним і шпурнув до коша. Що-ж там можна дочитати ся? Ціла ся статя присьвячена на се, щоб очернювати і понижати одиноку національну часопись „Свободу"; ту часопись, котру читає кількадесять тисяч сьвідомих Українців; ту часопись, котра несла і несе перші лучі національного обєднаня Українців тут в Америці; ту часопись, котра розбуджує і накликує темні маси до орґанізації, до боротьби за національні права — ту часопись береть ся нищити такий простий пройдисьвіт як господин Семешко.

Але мусите знати, шановні читачі, що він не хоче знищити цілком ту часопись, так, щоби вона навіть не виходила. Він старасть ся переконувати читачів „Свободи", що то всьо, що „Свобода" пише, є підла брехня і вся писанина є з наказу австрійського консуляту; а то всьо, що пише господин Семешко, є чиста правда. Чи Ви, шановні читачі, повірилиб сьому? Правда, що ні? Він се пише длятого, бо так вимагає його власний інтерес. Він напосів ся на редакторів „Свободи", щоби їх відтам вигнати, а самому їх місця заняти. Длятого то в його „правдомовних" і „поучаючих" статях можна густо-часто подибати слово „конвенція", або „конвенція У. Н. Союза". Він вже пророкував, що як зідуть ся делегати на конвенцію У. Н. Союза, то „повимітають всіх теперішних урядників". Він певно, неборака, не знає і навіть поняте не має, як відбуваєть ся конвенція У. Н. Союза. Він думає собі, що делегати перед відїздом на конвенцію випють „немножко очищонной", возьмуть мітлу на рамя і поїдуть на конвенцію.

Або в иншім місци він називає теперішного редактора „Свободи" бувшим дяком і будучим після конвенції, а будучим редактором має бути господин Семешко, хоч він сього наразі не хоче казати...

Я би вам, господине Семешку, радив, абисьте собі цілком вибили з голови ту конвенцію У. Н. Союза, бо знаєте добре, що до конвенції ще далеко, а як вам відтепер так все в голові буде та конвенція сидіти, то ще можете в яку хоробу впасти. Уважайте! Будьте спокійні! Ви редактором „Свободи" ніколи не будете! Булисьте там коло редактора, то треба було шанувати ся... Подруге, ви редактором „Свободи" навіть не можете бути, бо ви є соціяліст, а „Свобода" не є соціялістична, але національна ґазета. Ви яко член соціялістичної партії не можете бути редактором часописи, котра є орґаном національно-демократичної партії; — так, як і націоналіст не може бути редактором орґану соціялістів. Чи вам се, господине, не ясно? По що-ж отже чіпаєте ся і очернюєте нашу часопись і тих людий, до котрих ми маємо довірє? Коли у нас щось є зле, то ми самі з тим злом справу зробимо, а ви... вибачайте!

Член У. Н. Союза.

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, БО СЕ ОДИНОКА І НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ОРҐАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ!

Микола Голубець.

Триптик.

I.

Іди собі, дівчино,
Як хочеш вже іти,
Дай Боже, щасте, долю
В житю тобі знайти.

Іди, я не скажу,
Нікому не повім,
Хто струну рвав остатню
У серденьку моїм...

II.

Ти пійшла. За тобою
Пійшла решта спокою,
А остали по тобі —
Тілько смуток з тугою.

Ти пійшла, а на гробі
Надій вбитих, в жалобі
Сіла туга і плаче
І сумує по тобі.

Я не всилі умерти,
Хоча серце роздерте,
Хоча біль мою душу
Не покине до смерти...

Ні! Ти вернеш... я знаю,
Скажеш казку о раю,
На сю казку... кохана
Я до смерти чекаю!

III.

Чи там скоро чи не скоро
В душу втомлену і хору
Сонце блисне;
Блисне ясною сьвітилю,
Та за першу-другу хвилю
Мрія присне.

Присне мрія, сон проспить ся,
Бо „так треба", „годить ся",
Тому й бути...
Скаже з неба ясна зоря,
А остане безмір горя
І отрути...

ПОДЯКА.

Дякую щиро Хвальному Урядови У. Н. Союза за виплату $1.000, яко посмертного по моїм мужу, бл. п. Михайлі Андрис, члена 246 відділу У. Н. Союза в Кромптон, Р. Ай. Нехай наша рідна організація, наш дорогий У. Н. Союз розвиває ся і росте на славу України!

Анна Андрис.

СЛІДУЮЧІ УКРАЇНЦІ ПОЛОНЕНІ В ІТАЛІЇ ПОШУКУЮТЬ ЧЕРЕЗ НАШЕ БЮРО СВОЇХ КРЕВНИХ І КРАЯНІВ, ПЕРЕБУВАЮЧИХ В АМЕРИЦІ.

1) Котурлаш Прокіп пошукує Пилипа Фреда з Сопова, пов. Коломия і Каструбяка Костя з Кійданець, пов. Коломия.

2) Олійник Яків пошукує брата Федя Олійника з Кутузова, пов. Підгайці.

3) Іващишин Тома пошукує братів Якова і Максима Іващишина з Бучача.

4) Бриндзак Михайло пошукує брата Івана Сікорського з Нагірянки, пов. Бучач.

5) Жін Никола пошукує своєї сестри Марії Жін з Носова, пов. Підгайці.

6) Лемішка Стефан пошукує своєї сестри Наталки з Золотник, повіт Підгайці.

7) Дащековський Іван пошукує свого брата Павла з Сьвітазева, пов. Сокаль.

8) Павлинів Александер пошукує братів Кіндрата Павлинів і Петра Пиляпів з Черкащини, пов. Чортків і свояка Стефана Пона з Хотимира, пов. Товмач.

9) Харук Володимир пошукує тети Зофії Антонюк з Сьвітазева, пов. Сокаль.

10) Сворак Пилип пошукує Василя Стефанків з Підлечар, пов. Товмач.

11) Грубрин Михайло пошукує Франца і Бронислава Денещуків з Олеська, пов. Золочів.

12) Василюк Василь пошукує брата Михайла з Братковець, пов. Станиславів.

13) Вітюк Гриць пошукує братів Василя і Івана з Доброволян, пов. Заліщики.

14) Клімісевич Микита пошукує брата Маковея з Підзахарич, пов. Вижниця, Буковина.

15) Паньчиняк Казимир пошукує брата Александра з Бовшовець, пов. Рогатин.

16) Глухенький Семко пошукує шваґра Петра Чвартинського з Старих Бродів.

17) Запаранюк Никола пошукує сестри Марії Куюн з Раківця, пов. Підгайці.

18) Лакатин Никола пошукує брата Николу з Сваричева, пов. Долина.

19) Липовецький Семко пошукує брата Михайла з Кінчан старих, пов. Станиславів.

20) Драбич Семко пошукує братів Івана і Николу з Локотя, пов. Турка.

21) Ґарда Василь пошукує знакомого Труша Івана з Черлян, пов. Городок Ягайлонський.

22) Демянчук Павло пошукує знакомого Данильчука Людвика з Потока золотого, пов. Бучач.

23) Марчук Михайло пошукує шваґрової Маланки Іванюк з Тростянця, пов. Снятин.

24) Мохнатий Дмитро пошукує сестри і шваґра Анци і Стефана Секирка з Товстобав, пов. Підгайці.

25) Самарок Іван пошукує шваґра Онуфрея Стефуранчина.

26) Андрусишин Христофор пошукує Василя Зубатого з Григорова, пов. Бучач.

27) Калиняк Петро пошукує краянів Николу Боговича, Василя Нищика і Николу Олярника з Грушки, пов. Товмач.

28) Шовкопляс Василь пошукує Петра і Николу Шовкопляс і Василя Руданець з Задубровець, пов. Снят.

29) Сивульський Дмитро пошукує брата Петра з Бурканова, пов. Підгайці.

30) Банда Юра пошукує Теодора Драча, Гриця Банду і Юра Дербака.

31) Панчишин Петро пошукує шваґра Павла Креховецького з Микитинець, пов. Станиславів.

32) Терфелюк Теодор пошукує шваґра Теодозія Петрука з Леньковець, пов. Чернівці, Буковина.

33) Павлюк Матій пошукує брата Микиту з Швайковець, пов. Заліщики.

34) Скрипник Григорій пошукує Василя Бабчука, Николу Фесика і Семена Скрипника з Кисилева, пов. Заставна, Буковина.

35) Шидловський Дмитро пошукує брата Ізидора з Даниловець, пов. Зборів.

36) Чех Іван пошукує брата Михайла і сестру Анну з Чех, пов. Броди.

37) Савчин Дмитро пошукує Федора Савчина, Николу Челепіса, Стефана Бойко, Юрка і Михайла Мисаків, з Жовківського повіту.

38) Пирима Дмитро пошукує Федька Пирима, Николу Юркевича і Ксеньку Аліюшевич з Куровець, пов. Тернопіль.

39) Хомин Дмитро пошукує Олексу Ліщина і Николу Хомин з Воробіївки.

40) Жиляк Нестор пошукує Матія Доруна, Сергія Нойсан, Мефтодія Ковальчука, Івана Дідуха і Димидика Синцара, з Викторова, пов. Станиславів.

41) Погребнюк Танаско пошукує брата Авксентія з Зазулинець, пов. Заліщики.

42) Королюк Данило пошукує Івана Королюка з Городка, пов. Заліщики.

43) Шешурак Михайло, Івана, пошукує Василя Стефанюка.

44) Войтенько Григорій пошукує сусіди Катерини Прокопів з Коршова, пов. Коломия.

45) Хамуляк Стефан пошукує сестри Анни з Глибович великих, пов. Бібрка.

46) Лебідь Сидор пошукує брата М. Лебідь і братову Варвару з Кіриків з Боратина, пов. Броди.

47) Шкрабик Йосиф пошукує шваґра Івана Робачевського з Гранькoвець, пов. Заліщики.

48) Іськів Ілько пошукує Николу Закала і Гриця Дмитришина з Сільця белзкого, пов. Сокаль.

По адреси полонених і по близші інформації що до висилки грошевої помочи для них, належить писати на адресу:

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE,
520 E. 6th Street, New York, N. Y.

МІКІСРАКС, ПА.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ З МІКІСРАКС І ОКОЛИЦІ!

Заходами читальні Просьвіти ім. А. Коцка буде відогране перше велике представлене

ПЕРЕД БУРЕЮ

Повстане Наливайка проти Ляхів. Драма в 6-ти актах.

В ГАЛИ Р. Н. ДОМУ О ГОДИНІ 7.30 ВЕЧЕРОМ.

ДНЯ 22. ЦЬВІТНЯ 1917 Р.

Управитель хору В. МАЛІЄВИЧ.

Се представлене буде гране пораз перший в нашій місцевости і околици. Штука ся з років 1594-1598, зі старини козацької; дуже гарна; бере у ній участь 40 осіб. Козаки, польська шляхта і військo. Певно ні один не занехає сеї нагоди, щоби побачити і пригадати собі вільне житє козаків, ґерц козацький, вибір кошового і т. д.

О численну участь просить

45 КОМІТЕТ.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Тов. „Згода", від. 62, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуть ся в четвер, дня 19. цьвітня, о годині 7-мій вечер, в домі під ч. 6151 Грайс авеню. Всі члени мають явити ся, бо є важні справи до полагодження. — П. Конодиський, предс.; Ф. Холявський, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеть ся дня 22. цьвітня, в звичайній салі парохіяльній при Оклей і Райс стр. На тім мітінґу повинен явити ся кождий член, бо маємо важні справи до полагодження. Кождий член повинен привести з собою хоч одного нового члена до У. Н. Союза, бо се є найліпша орґанізація для українського народу в Америці. — М. Турко, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Василія, від. 229, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеть ся в неділю, дня 22. цьвітня, зараз по Службі Божій, в церковній гали. Будемо приймати нових членів до братства без вступного. — С. Калакука, секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 53, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ, котрий мав відбути ся 15. цьвітня, відбудеть ся в неділю, дня 22. цьвітня. Мітінґ відложений з причини Великодня. Просить ся всіх членів конче явитись о годині 2-гій пополудни в гали Т. Ґута під ч. 538 Кабот Вей С. С. Є дуже важні справи, котрі мусять бути полагоджені. — В. Онишків, секр.

ПЕНН АЛЛЕН, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 95, повідомляє своїх членів, що мітінґ, котрий припадав на 15. цьвітня, відбудеть ся в неділю, 22. цьвітня б. р. в домі Миколая Гіля. Всі члени мають явити ся, бо є важні справи до полагодження. — М. Гіль, предс.; Т. Гурин, секр.; Ю. Бурута, кас.

САВТ САЙД, ПІТСБУРҐ, ПА.

Заходом співацького Товариства „Бояна"

відограсть ся представлене

„СВЕКРУХА"

комедія в 3-ох діях Л. Лопатинського

22. ЦЬВІТНЯ 1917 Р. (у Томину неділю)
в парафіяльній гали при 7-ій ул.
Початок о год. 8-ій вечер.

ОСОБИ:

Іван Кушнір, молодий господар ....тов. Іван Яць
Анна, його жінка ....тов. Параска Яць
Горпина [illegible] .... [illegible]алія Стисловська
Петро, син Горпини, парубок......тов. Василь Гринько
Доня, вихованиця Кушнірів....тов. Анєлька Кречковська
Амброзий Зацірaвський, писар.....тов. Теодор Чемерис
Грицько Ройґуш, господар.........тов. Василь Пригода

Річ діє ся в хаті Кушнірів перед війною.

ЦІНА ТІКЕТІВ: 75, 50, 35 і 25 цнт.

Просить ся всі товариства місцеві і доокoличні прибути на се представлене, як також і других заохотити до численної участи, щоби не бракувало ані одного Українця, котрий би не загостив на се представлене.

41-45 КОМІТЕТ „БОЯНА".

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЦІКАВИХ КНИЖОК,

які має на складі

КНИГАРНЯ „СВОБОДИ":

Американський Шляхтич. Образ з житя руських робітників, в 3-ох діях. — Ціна ....30 цнт.

Абу Касимові капці. — Арабська казка Написав Іван Франко. — Ціна 30 цт.

Американський гимн „Май Контри" під нотами в українськім перекладі. — Ціна ....10 цнт.

Американець, веселий образ з житя народу зі співами, в трох діях. — Ціна ....15 цнт.

Американські трости. — Ковбок. (Казка). — Емігранти. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....15 цнт.

Амалюнга. — Займаюче оповідане з часів боїв між Европейцями а Індіянами в півн. Америці. — Ціна 20 цнт.

Бондарівна. Драма в 4. діях а 5. відслонах. — Ціна ....20 цнт.

Байки-небилиці. — Ціна ....10 цнт.

Буквар для дітий першого року науки. — Ціна враз з пересилкою 30 цнт.

Блудний син. Образ з житя наших переселенців в Америці у 4 актах зі співами. — Ціна ....25 цнт.

Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Письмо (6 ілюстрацій). — Фляшка горівки. — Не в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....15 цнт.

Воєнні пісні. — Ціна ....15 цнт.

Вибір поезий Івана Франка (з житєписю автора). — Ціна ....35 цнт.

Весела читанка з образками. — Ціна ....15 цнт.

І. Вечері на хуторі біля Диканьки. II. Ярмарок в Сорочинцях. — Ціна 15 цнт.

Вічевий співаник. — Ціна ....5 цнт.

Весела книжочка з 17 образками. — Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий. — Містить в собі богато сьмішних віршів, дотепів і оповідань. — Ціна ....35 цнт.

Вертеп. Сценічна картинка для колядників, що ходить по хатах в часі Різдвяних Сьвят. — Ціна ....5 цнт.

Вихованець. Народна комедія в 3. діях зі співами і танцями. — Ціна 25 цнт.

В неволі темноти. — Комедія з житя руcько-американського народа в 3. актах. — Ціна ....25 цнт.

Вода в природі. — Умірковавий та щирий. (В. Винниченко). — Заграй. — Останки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....20 цнт.

В старім і новім краю. — Образ з сучасного житя в 4-ох відслонах. Дуже весела штука для аматорських театрів. — При кінци сеї книжки находить ся сьмішне оповідане „Стадник". — Ціна ....25 цнт.

Галка смерти. — Ціна ....5 цнт.

Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітий. — Ціна ....10 цнт.

Галицькі анекдоти. (Гумористичне оповіданя). — Ціна ....10 цнт.

Ґеновефа. — Ціна ....30 цнт.

Гаси огонь, поки не розгорів ся і инші оповіданя. — Ціна ....20 цнт.

Два домики і одна фіртка. Комедія в 1. дії. — Ціна ....15 цнт.

Дяк. Оповідане Марка Вовчка. — Ціна ....20 цнт.

Другий альбом найкрасших українських 25 пісень з нотами на хори мішані, мужеські і сольові. Зладив Г. Е. Смоленський. — Ціна ....75 цнт.

Дещо про звірята, рослини, камінє і скали. — В сїй книжці находить ся около 200 цікавих образків звірят, птахів і риб з докладним описом, де вони живуть. — Ціна ....30 цнт.

Два брати, з байок Братів Ґріммів. — Ціна ....15 цнт.

Де любов, там і Бог, оповідане. — Ціна ....10 цнт.

Девять братів і десята сестриця Галя. Дуже гарне оповідане. — Ціна 15 цнт.

Евстахій, повість з перших віків христіянства. — Ціна ....30 цнт.

І. Жовнір. — II. Офермa. Новеля з міського житя. — Ціна ....10 цнт.

Журавлі. — Зміст: Журавлі (вірш). Закутник (оповідане). Новітні гайдамаки (вірш). Пісні про Канаду. Пайлот Бют, оповідане про судьбу молодого робітника-емігранта. Звідки бере земля тепло. — Ціна ....15 цнт.

Жителі Марса. — Ціна ....10 цнт.

Жінка і її значінє в суспільнім житю. — Сільський хірург (3 ілюстрації). — Смерть отаманова. — Дурень. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 15 цнт.

Жіночий язик, індіянська казка. **Невдалий линч,** оповідане. — Ціна 15 цнт.

Житє, зарібки, організації і т. п. в Злуч. Державах. — Дуже цікава розправа про відносини праці і житя в Америці. — Ціна ....15 цнт.

3 років війни. Сатиричні ілюстрації з европейської війни. Оповіданя, відомости і інформації про український нарід, про старий край і Америку, богато ілюстровані. Понад 150 ілюстраций. — Ціна ....30 цнт.

3 днів кровавої війни. Віршоване оповідане. — Ціна ....25 цнт.

За сестрою. — Є се найгарнійше оповідане з козацької старини, сучасного письменника Андр. Чайковського, яке дотепер вийшло на американській Руси. — Ціна ....35 цнт.

Збірка оповідань. Нятка. Євшан-зіля. Безробітє. Павло. В суді. Чорт і Микитиха. Бокачка. Милосердність. Слон і чоловік. Добра дочка. — Ціна 20 цнт.

Збірка повісток. — Ціна ....10 цнт.

3 ріжних нив. — Зміст: Вся людська твар з хвалою прийде (вірш). Чого нам дійсно потреба. Не плоти ради, не плоти (вірш). Найбільший духовий поет (Данте Аліґієрі). Михайло Петрович Старицький, батько українського театру і визначний український поет. Як будуть іти шапи? Ангел та пустельник (оповідане). Дещо цікавого із природи і науки. Зі сьвіта. — Ціна 15 цнт.

За вольности України. — Ціна ...5 цнт.

3 кого ся насьміваютъ, з того люди бувають. — **Посол Петришин.** — **Модний адвокат. Збірка оповідань.** — Ціна ....10 цнт.

Іван Коновченко і инші оповідання. — Ціна ....20 цнт.

Іцко-Сват, комедія в 1. дії. — Ціна 10 ц.

Іван Дурак та инші оповіданя. Ціна 25 ц.

Історія заложення Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сьміють ся з пяної людини. — Як Сніжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землі (Індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 15 ц.

Із зьвірячого царства. Перша сотня найкрасших казок. — Ціна ....20 цнт.

Історія про трийцять одного. — Ціна 10 ц.

Історія про дівчину сироту та про ріжні її пригоди: розкоші, смутки, щастє й нещастє серед змінчивого сьвіта. — Ціна ....40 цнт.

Історії Шерльока Гольмса, найславнійшого в сьвіті детектива. — Тайна молодої вдови 25 цнт.; Наречена прокуратора 25 цнт.; Кроваві жемчуги 25 цнт.; Злочин в печері гри 25 цнт.; Дочка лихваря 25 цнт.; Коронкова сукня королевої 25 цнт.; Прощай нареченій 25 цнт.; Слідчий нюх кельнера 25 цнт.; Крадіж бриланта 25 цнт.; Убийник женщин 25 цнт.; Остров божевільних 25 цнт.; Фальшівник гроший 25 цт.

Історія про малого Пилипка як лютий морозенько замучив його в лісі. — Ціна ....20 цнт.

Ілюстрована збірка. Вуси (3 ілюстрації). Катерина (3 ілюстрації). Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). Лист турецького султана Запорожським козакам. Відповідь Запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). Алькоголізм і діти (1 ілюстрація). — Ціна ....20 цнт.

Інститутка. Незвичайно гарне оповідане. — Ціна ....15 цнт.

Історія про гарну Маґельону і ґрафа Петра. — Ціна ....25 цнт.

Казки за циганів. — Ціна ....10 цнт.

Календар У. Н. Союза на рік 1915. — Ціна ....30 цнт.

Календар У. Н. Союза на рік 1916. — Ціна ....50 цнт.

Календар У. Н. Союза на 1917 рік. — Ціна ....50 цнт.

Книжочка рахункова. — Дуже практична книжочка до обчислювання всяких рахунків; вона є пожиточна так для бизнесменів як і для робітників. З додатком деяких цікавих відомостий. — Ціна ....30 цнт.

Казки про жидів. — Зміст: Як Іван жидів мудрував. Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на грибп, а відтак у ставі потопив. — Мужик з жидом в спільці. Пан і жид. Казка про жида. Як жид Русина правував. Як хлоп жида змудрував. — Ціна 15 цнт.

Коротка історія Руси до зруйнованя Січи. Містить богато образків руських князів і гетьманів. — Ціна ..10 цнт.

Кроваві діяманти. Новочасний роман. — Ціна ....35 цнт.

Людоїди і инші оповіданя. Ціна 25 цнт.

Лис Микита. З німецького переробив Іван Франко. — Ціна ....40 цнт.

І. Листи з пекла. II. Лист шинкаря до чорта і инші оповіданя. — Ціна 25 цт.

І. Лист шинкаря до люципера і відповідь. II. Про алькоголь. — Ціна....10 цнт.

Листи Штіфа Табачнюка до його жінки Явдохи. — Ціна ....10 цнт.

Маніґрула. Комедія в одній дії, зі співами і танцями. — Ціна ....10 цнт.

Марія. — Зміст: Марії (уривок з поеми Т. Ш.). На чужині (вірш). Скором (оповідане). Рік 1903-тий в старім краю. Людоїдство в Конґо. Клопоти кума Софрона (вірш). — Ціна 10 цнт.

Марта Борецька. Історичне оповідане. — Ціна ....25 цнт.

Мужики Аристократи. Народний образ в двох діях. — Ціна ....15 цнт.

Мужицька доля. Збірка оповідань. — Ціна ....10 цнт.

Многострадальний народ. (Огляд історії українського народу). — Ціна 20 цнт.

На филях любови (поезії). **Опир** (галицька леґенда). — Ціна ....10 цнт.

І. Не роди ся красний, але щасний. II. Брат із місяцем, сестра зі зьвіздами і прекрасна Олена. — Ціна... 20 цнт.

Наверненний грішник. — Ціна ..20 цнт.

Напад на Січ. — **Павло Полуботок.** — Ціна ....5 цнт.

Невольник, драма в 5. діях. — Ціна 15 ц.

Не скує душі живої!... Присьвята українському народови в Злучених Державах і в Канаді в тяжких хвилях його житя, на зараню великих надій для покріплення духа. — Ціна ....15 цнт.

Народна Школа ч. II. — Ціна 30 цнт.

Настоящі, комедія в одній дії. — Ціна ....20 цнт.

Наталка Полтавка. Оперетка в 3. діях. — Ціна ....20 цнт.

Огонь на услугах чоловіка (3 ілюстрації). Становище пяниці. — Янко Музика. — Свинячий син. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна ......15 цнт.

Ой не ходи Грицю, та на вечерниці. Народна драма зі співами в 5. діях М. Старицького. (В перерібці Александрова. — Ціна ....30 цнт.

О підземних скарбах. — Природна розвідка про всякі мінерали, находячі ся в земли і як витворюють ся з них річи необхідні в житю людий. — Ціна ....25 цнт.

Оповідане про Алі Бабу і сорок розбійників. Арабська казка. — Ціна 20 цт.

Оповідання про заздрих Богів. — Ціна ....10 цнт.

І. Олекса Довбуш і карпатські опришки. — II. Цісар і Ігумен. Баляда. З німецького переклав Іван Франко. — Ціна ....10 цнт.

І. О дванайцяти таблицях, оповідане після народних казок. II. Швець і нечиста сила. — Ціна ....25 цнт.

Орлеанська дівчина. Історичне оповідане про французьку героїню Іванну д'Арк. Ціна ....20 цнт.

Опис рідного краю. Маленька ґеоґрафія України з малюнками і мапкою. — Ціна ....20 цнт.

Ох! не люби двох! Оперетка в 3. діях. — Ціна ....25 цнт.

Повна збірка веселих віршів Степана Руданського. — Ціна ....55 цнт.

Про конець сьвіта. — Ціна ....15 цнт.

І. Порадник лікарський. II. Що Іван на тамтім сьвіті бачив. — Ціна ..20 цнт.

Порадник для женщин, що хочуть бути здоровими. — Ціна ....15 цнт.

Порадник для залюблених або як писати любовні листи. — Ціна ....35 цнт.

Провідник, практичний підручник до науки англійської мови без помочи учителя з додатком словаря. — Ціна $1.50

Під прапором свободи. Вибір патріотичних декламацій. — Ціна ....30 цнт.

Пісні про Канаду і Австрію. Пригоди з житя емігрантів, писані віршом. — Ціна ....40 цнт.

Покуса. — Зміст: Покуса (оповідане). З практичної школи (оповідане). Я тут голова (оповідане). Пісня про Канаду. 11.000 метрів над землею. Руському серцю (вірш). Вік людий, звірят і ростин. — Ціна ....10 цнт.

Промови, декламації і желаня на хрестинах, заручинах і весілю для кумів, старостів і дружбів. — Ціна ..10 цнт.

Про нутро землі (з 22 образками). — Розказ про будову землі і її предпотопові здобутки. — Ціна ...25 цнт.

Пророцтва арабської цариці Михальді котру звано також Сабою. Зміст: 1. Про Сибіллі. 2. Про Сибіллю Михальду. 3. Про царя Соломона. 4. Тринайцять пророцтв Михальди. 5. Пророцтво Верниґори. 6. Инші пророцтва і перекази. — Ціна ....20 цнт.

Про Христофа Колюмба та відкрите Америки (2 ілюстрації). — Закон не спинить пиянства, тільки виховане. — Ріп Ван Вінкель (Вашінґтон Ірвінґ). — Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....15 цнт.

Причта про садівника та инші оповідання, гуморески і сатири. — Ціна 40 ц.

Перший музичний альбом виданий в Америці. Містить в собі 25 найкрасших українських пісень під нотами на мішаний хор. — Ціна ....60 цнт.

Пісні емiґрантів. — Ціна ......10 цнт.

Припізнений московський пашпорт. — Ціна ....10 цнт.

І. Про Шевченкові твори. II. Офермa. — Ціна ....20 цнт.

Проти алькоголю. — Ціна ......20 цнт.

Річник „Свободи" з 1915 р. — Ціна 1.50

Забави. — Зміст: Часть І. Забави фізичні і хемічні. Часть II. Штуки з картами. Часть III. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартібливі. — Ціна ....50 цнт.

Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьміває польську пиху. — Ціна ..10 цнт.

Русько-англійський тлумач, з котрого можна дуже скоро навчитись англійської мови. Сторін 256, тверда оправа. — Ціна ....60 цнт.

Рицар і смерть. — Ціна ....5 цнт.

Різдвяна ніч (з 10 образками). — Ціна ....20 цнт.

Релігійні вірованя старинних народів. — Зміст: Релігія Єгиптян. Релігія Халдейців. Первісна релігія Індусів. Ісповідники релігії Брама. Релігія Будди. Релігія Перзів. Релігія Жидів. Релігія Греків. Релігія Римлян. — Ціна 20 цт.

Росія й Україна. — Ціна .....15 цнт.

Розмова тверезого пияка Василя з горівкою. — Ціна ....10 цнт.

Сьвітові байки в оповіданях Степана Руданського. — Ціна ....15 цнт.

Свекруха. — Комедія в 3. діях. — Ціна ....25 цнт.

Страшна пімста. — Оповідане М. Гоголя з козацьких часів (з многими образками). — Ціна ....20 цнт.

Сорокаті штани і инші веселі оповіданя та вірші. — Ціна ....25 цнт.

Сумна казка. Зміст: Сумна казка. — На торзі. — Як пан перехитрив дощ. — Дещо про давних богів. Стогін землі. — Ціна ....10 цнт.

Степові люди. — Оповідане з житя в донських степах. — Ціна ......15 цнт.

Страйк. — Сценічний образ в трох діях з житя хліборобів в Галичині. (Штука для аматорських театрів). — Ціна ....20 цнт.

Січинський-Потоцький, драма в 5. діях. — Ціна ....50 цнт.

Сільські знахорі та баби-шептухи і инші оповідання. — Народне лічництво. — Діти і алькоголь. — Як наші ратують. — Ціна ....20 цнт.

Стріляй на смерть! — Робітнича драма в 1-ій дії. (Для аматорських театрів). — Ціна ....15 цнт.

Сьвята весни. — Ворог між нами. — Христос Воскрес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.). — Тополя (1 ілюстрація). — Мати. — На Великдень. — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 20 цнт.

І. Сила і краса, повість. **II. Як баба Горбулиха зробила страйк.** — Ціна ....25 цнт.

Сільська вчителька, оповідане. — Ціна ....10 цнт.

Тато на заручинах. Міщанська пригода в одній дії. — Ціна ....10 цнт.

Тарас Шевченко (17 ілюстрацій). — Ціна ....20 цнт.

Товариська ворожка, для веселої розривки в кружку знакомих. — Зміст: Вороженє будучности для женщин. Вороженє будучности для мущин. — Ціна ....15 цнт.

Три княжевичі і чарівна птиця. — Ціна ....10 цнт.

Українсько-німецький підручник до науки німецької мови зі словарцем. — Ціна ....30 цнт.

Українські пісні, як: патріотичні, січові, любовні, коломийки і думки. — Ціна ....25 цнт.

Хто з чого жиє? (Розвідка на тлі економічнім). — „Земля рече". — Ціна ....15 цнт.

Чародійні пригоди убогого Омара і султанової дочки Зулійки. — Ціна 20 цнт.

Через кордон. (Цікаві розкази емігранта). Емігрант (вірш). — Ціна 15 цнт.

Чи Ваша родина дістане запомогу по Вашій смерти? — Ціна .....20 цнт.

Шевченко і його Україна. Зміст: Заповіт. — На Шевченковій могилі. — Поклін душі великій. — Тарасови Шевченкови. — Де памятник Тараса? — Памяти Тараса Шевченка. — Шевченко для свого народа. — Чому кождий Українець і кожда Українка повинні знати житє Тараса Шевченка. — Житє Тараса Шевченка. — Шевченко між народом. — На Тарасовій могилі. — Кирило Методіївське братство. — Винятки з творів Т. Шевченка. — Заповіт Т. Шевченка в чужих мовах. — Ціна ....15 цнт.

Що то є книжка? — Початки козаччини (з 5 образками). — Козачий кістяк. — Кіндрат Бубненко-Швидкий. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 20 цнт.

Як люди живуть в Норвеґії і инші оповідання. — Приятель. — Смерть. — Се така баба, що чорт їй на махових вилах чоботи віддавав. — Ціна 20 цнт.

Як Палій визволив від смока сестру і братів і провчив Копуша. — Ціна 10 ц.

Як мужик ходив до царя правди шукати. (оповідане). Дві нені (оповідане). Мадям Поньонія хора (оповідане). Як Степан чоботи купував (оповідане). — Ціна ....15 цнт.

Які є люди на земли? (з 22 образками і 2 мапами). Дуже цікава розвідка про всі раси людий і їх житє. — Ціна ....40 цнт.

Як писати листи або найновійший і найпрактичнійший Русько-анґ. листівник. — Ціна ....75 цнт.

Як утік Січинський з Діброви. Правдиве оповідане двох доморців, котрі його освободили з вязниці. — Ціна 10 цнт.

Як закладати читальні і вести бібліотеки. — Чому рік має 365 днів. — Що таке грім. — Алькоголь, повільна отруя. — Шинок. — Чотири дні (Всеволод Гаршин). — Заповіт Ярослава Мудрого. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна ....15 цнт.

Як стати горожанином Злуч. Держав та инші практичні відомости. — Ціна 25 ц.

І. Як мене вибирали дружбою. — II. Цісарський соловій. — Ціна 10 цнт.

Як пан собі біди шукав, оповідане Івана Франка. — Ціна ....15 цнт.

Як Іванко зробив чудесне судно і дістав королівну за жінку. — Ціна 10 цнт.

І. Як царевич літав до царівни. II. Як царевич записаний чортови, визволив ся від нього і оженив ся з його дочкою. — Ціна ....10 цнт.

ДРУКИ.

Переписні картки. — 1) Т. Шевченко (з портрета Красіцького), 2) Шевченко в молодім віці, 3) Шевченко в неволи (з власноручного портрета), 4) Родинна хата Т. Шевченка, 5) Могила Т. Шевченка в Каневі над Дніпром. — Картки виконані в трох кольорах і прикрашені взорами в народних мотивах. — 5 карток ....15 цнт.

1) Микола Лисенко (український музик), 2) о. Николай Стефанович, (заслужений діяч Амер. України, ур. 1870 р., помер 1911 р.), 3) Михайло Драгоманів, 4) Переписні листки на Рождество Христове, 5) Переписні листки на Великодні сьвята. Картки виконані в трох кольорах і прикрашені взорами в народних мотивах. — 5 карток ....15 цнт.

1) Тарас Шевченко, 2) др. Іван Франко, 3) Михайло Драгоманів, 4) Олена Степанівна (кадет-асістент при У. С. Стрільцях, полонена весною 1915 Москалями в битві коло Болехова в Галичині), 5) Софія Галечківна (у службі при У. С. Стрільцях), 6) Українські жовніри в австрійській армії, 7) Запорожці відписують султанови. (Малюнок Іл. Репіна), 8) Цар Петро Великий відвідує українського гетьмана Павла Полуботка у вязниці, 9) Гетьман Богдан Хмельницький у його Україна, 10) В Кирилівці, рідній селі Т. Шевченка, 11) Гуцульський танець, 12) Козак прощаєть ся з дівчиною 13) Гуцул в Карпатах, 14) Великдень у східній Галичині, 15) Вид з України. — Ціна за одну картку 5 цнт. Всі 15 разом з пересилкою коштують всего 65 центів.

Книжочки платничі для вписування місячних вплат членів до Братств і Товариств, 50 штук 3.50

Метрики хрещеня, шлюбу і смерти, штука ....3 цнт.

Помяник за померших ....10 цнт.

Листові папери. Листи з вінєтою Т. Шевченка, М. Лисенка, Ів. Франка, Богдана Хмельницького, М. Драгоманова — за штуку ....2 цнт.

Книжки для опікунів хорих 1.00

Сьвідоцтва лікарські для хорих членів Братств і Товариств ....3 цнт.

Листові папери. На кождім листі находить ся відповідний віршик прикрашений гарною трикольоровою вінєтою в народних мотивах і три сторінок лінійованих до писаня. Лист сина до матери. Лист сина до батька. Лист до нареченої. Лист друга до друга. Лист брата до сестри. Лист брата до брата. Лист матери до сина. Лист батька до сина. Лист молодця до дівчини. Лист до товариша. Лист до кума. Лист залюбленого до незнакомої. Лист до старого приятеля. Лист доньки до матери. Лист доньки до батька. Лист до нареченого. Лист сестри до брата. Лист сестри до сестри. Лист матери до доньки. Лист батька до доньки. Лист жінки до мужа (емiґранта). Лист дівчини до хлопця. Лист до товаришки. Лист до куми. Поодинокий листок враз з ковертою коштує 4 центи.

Портрет Т. Шевченка, поменшене портрету славного артиста-маляра Ф. Красіцького. Величина 13x16 цалів на тривалім папери. — Ціна ....20 цнт.

В'їзд Богдана Хмельницького до Києва. Славний малюнок українського артиста-маляра п. Івасюка. Величина 22x28 цалів. — Ціна $1.00

Портрет Тараса Шевченка. Малюнок українського артиста-маляра п. Красіцького. Величина 22x28 цалів. — Ціна $1.00

Портрет Івана Франка, друкований на гарнім папери, величини 14x19 цалів. Ціна портрету з почтовою пересилкою ....25 цнт.

МОЛИТВЕННИКИ І КНИЖКИ БОГОСЛУЖЕБНІ ТА РЕЛІҐІЙНІ.

Новий Завіт	2.00
Житє Ісуса Христа	1.25
Псалтир	1.00
Коляди	25
Збірник найкрасших пісень цер...	10
Дорога житя	1.00
Ангельський хор, Часть І.	20
Ангельський хор, Часть II.	5
Покорм душі, в білій кіст. оправі..	1.00
Покорм душі в чорній скіряній оправі (з замком)	1.00
Покорм душі, в чорній скіряній оправі (без замка)	75
Ангел хранитель, в білій кіст. опр.	1.10
Історія Біблійна старого і нового завіта, для народних шкіл	60
Ангель хранитель	1.00

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подано у понизшій адресі. Моні-ордер належить долучити до замовлення.

Пишіть на адресу:

„SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ, А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Едгар Еллен По.

ЧОРНИЙ КІТ.

(Переклад з анґлійського).

(Передрук заборонений).

—0—

Оповіданє, яке отсе зачинаю писати, є найдивнійше, а рівночасно найзвичайнійше. Не надію ся, анї не прошу нікого, щоби в се вірив. Булоб се божевілєм з моєї сторони мати таку надію в случаю, де я не можу вірити сьвідоцтву моїх змислів. А однак не є я божевільний, анї не є се сном. Але завтра я умру, тому ще сьогодня хочу скинути ярмо, що давить мою душу. Перш усього хочу представити перед сьвітом ясно, звязло і без ніяких пояснень лише ряд моїх домашних подій. Їх наслідки принесли менї безмежний жах, душевні муки, а вкінци мою загладу. Мимо сього я не буду пробувати шукати на них вияснень. Для мене вони представляють лише жах — для многих вони видавати-муть ся не так страшні, як дивачні. Можливо, що знайдеть ся колись якийсь мислитель, котрому поцастить ся повернути на природний шлях все те, що менї тепер видаєть ся сонним маревом. Можливо, що колись якийсь розважнійший і більш льоґічний ум, а що більше не так вразливий як мій, в оповіданю, яке я наводжу зі страхом, — не знайде нічого більше понад звичайцісенький ряд зовсім природних причин і наслідків.

Вже від самої колиски я був звісний із своєї податливости і лагідної вдачі. Мої ніжні почуваня були нераз предметом кпин моїх ровесників. Я дуже любив зьвірята і за дозволом моїх родичів я мав чимале число ріжнородних любимців. З ними я переводив більшу частину мого часу, а ті хвилї, коли я кормив їх і любував ся ними, є найщасливійшими в моїм житю. Се моє привязанє до зьвірят зростало з лїтами і коли я дійшов до мужеського віку, вони були головним жерелом моєї втїхи і радощів. Тим, котрі мали нераз вірного і мудрого пса, не потребую пояснювати того дивного почутя та привязанє, яке є причиною внутрішного вдоволеня. Є щось в самовідреченю і любови зьвіряти, що за серце хапає того, хто нераз мав нагоду випробувати несталу приязнь і поверховну вірність людини.

Я оженив ся замолоду і був дуже щасливий, бо моя дружина не ріжнила ся своєю вдачею від мене. Як лише побачила моє замилуванє в домашних зьвірятках, вона не пропустила нагоди, щоб не купити менї якесь приємне сотворінє. Були в нас птички, золоті рибки, крілики, гарний песик, маленька малпа і кіт.

Сей послїдний був гарним і незвичайно великим зьвірятем, цїлком чорний і на диво мудрий. Задля його второпности моя жінка, котра вірила ще в ріжні пересуди, натякала часто на давне народне повірє, що в чорних котах вселюють ся чарівниці. Не згадую я сього тому, начеб моя жінка в се вірила — але тому, що се случайно прийшло менї на думку.

Плюто — таке було імя кота — був моїм любимцем і товаришем в забаві. Я сам його кормив і він ходив вслїд за мною по цїлім мешканю. З превеликим трудом я здержував його, щоб не слїдкував за мною, коли я ішов в місто.

Ся наша приязнь тривала кілька лїт, серед яких мій характер і вдача змінились на гірше до непізнаня (менї встидно признати ся) — через нахил до пиянства. З кождим днем ставав я щораз більше понурий, дразливий і безоглядний супроти почувань других. Навіть до жінки я звертав ся з лайкою, а нераз і побивав її. Очевидно, що і мої любимцї відчували болючо зміну мого успособленя. Тепер я не то, що не піклував ся ними, але часто знущав ся над ними. Для Плюта мав я стільки згляду, що ніколи не бив його, коли міжтим безмилосерно побивав кріликів, малпу а навіть пса, як котре случайно було було менї в дорозї. А недуга моя зростала, — бо чи є недуга страшнійша від нахилу до пиянства? Вкінци і Плюто, який вже постарів ся і став ся дивним, навіть і він відчував на собі наслїдки моєї химерної вдачі.

Коли одної ночи вернув я запитий із одної з моїх улюблених корчем домів, здавало ся менї, що кіт утїкає від мене. Я зловив його, а він з боязни перед побитєм укусив мене в руку. Мене огорнула чортівська лють. Я не міг довше над собою запанувати. Здавало ся, що питома моя душа покинула моє тїло, а натомісць якась страшна чортівська злоба, підсичена горівкою, лютувала в кождім моїм нерві. Я виняв з кишені моєї камізельки ніж, отворив його, вхопив бідне зьвіря за горло і розважно виколов йому одно око! Ще тепер, коли описую сю прокляту жорстокість, паленію, горю, дрожу...

Коли рано я прочуняв ся і витверезив ся, я завважав, що мій злочин викликав в мене почуванє на-пів страху, на-пів докорів совісти. Однак се почуванє скоро перейшло і не лишило по собі в душі найменьшого слїду. Я знов кинув ся у вир пиятики і втопив в алькоголю навіть і спомин мого осоружного злочину.

Тимчасом кіт вертав до здоровля. В дійсности яма по виколенім оці представляла собою страшний вид, однак кіт, як здавалось, не терпів довше болю. Він походжував по хатї як давнійше, але — як можна догадати ся — втїкав від мене з невисказаним перестрахом. Менї ще лишило ся стільки колишної сердечности, що я болючо відчув ту очевидну неохоту зьвіряти, яке колись так мене любило. Та з часом на місце сього почуваня прийшло роздратованє. Опісля заволоділа мною, начеб на мою згубу, закаменілість. Фільософія не займаєть ся тим обявом душі. Однак я не меньше вірю в істнованє душі, як в те, що закаменілість є одною з примітивних прикмет, які розбурхують людське серце, та що вона належить до невидимих первісних чинників, які кермують характером чоловіка. Кому не лучило ся зловити самого себе на підлім або глупім вчинку, поповнюванім якраз тому, що сього не повинно ся робити? Чи не підлягаємо ми неустанному закаменїлому змаганю ломити закон лиш тому, що заказане нас дратує? Отся власне закаменілість, як я висше згадав, закрала ся в моє серце. Сей незрозумілий нахил душі, змагаючий до само-роздразненя — до заподіяня лиха своїй власній природі — до поповненя злочину задля самого злочину, — все мене заохочував до дальшої кривди зьвіряти, щоб його зовсім знищити. Одного дня я зовсім спокійно закинув йому мотуз на шию і повісив його на галузи; — я повісив його серед рясних сліз і серед гірких докорів совісти; — я повісив його, бо я знав, що він любив мене і не дав менї причини до знущаня; — я повісив його, бо я знав, що тим страшним вчинком я поповнив гріх — смертельний гріх, який мою безсмертну душу зогидив до тої степени, що — коли се можливе — відтрутив її на віки від безконечного милосердя Наймилосерднійшого і Найстрашнійшого Бога.

В ночи тогосамого дня, коли я поповнив сей огидний злочин, збудила мене зі сну пожарна трівога. Вже навіть занавіси мого ліжка почали горіти. Цїле мешканє стояло в огни. З тяжким трудом вдало ся моїй жінці, слузї і менї вирвати ся з обіймів полуміни. Пожар знищив все до тла. Все моє майно пійшло з димом і мене огорнула розпука.

Не хочу уходити за такого слабого, щоб дошукувати ся звязи між моїм нещастєм і доконаним злочином. Але тому, що подаю тут ланцух фактів, не хочу з нього пропустити анї одного невикінченого кільця. Слїдуючого дня зараз по пожарі я пійшов оглянути руїну моєї хати. Всї стїни крім одної завалились. Та стїна, що стояла, не була дуже груба. Вона перегороджувала меньше-більше середину дому, а до неї притикало моє ліжко головами. Дивним дивом огонь пощадив її. Я приписував се обставині, що її недавно поставлено.

Напроти сеї стїни зібралась товпа людий, які дуже пильно глядїли в одно місце на стїні. Слова: „дивне!" „надзвичайне!" і подібні вискази розбудили мою цікавість. Я наблизив ся і побачив на білій стїні, наче на плоскорізьбі вириту постать великана-кота. Риси були віддані незвичайно точно, а на шиї зьвіряти був завішений мотузок.

На перший вид сього страховища — бо за ніщо инше я не міг сього уважати — я остовпів і переляках ся. Однак по кількох хвилях прийшов менї на поміч розсудок. Я пригадав собі, що я повісив кота в городї притикаючім до мешканя. Коли вибух пожар, люди натовпили ся в городї. Хтось мусїв відчепити зьвірятко і кинути до моєї кімнати, щоби мене збудити. Коли стїни валились, певно притиснули жертву моєї жорстокости до сьвіжо-приставленої стїни; через сполуку вапна з огнем і луговою солю з трупа відбитка вийшла незвичайно вірною.

Хоч я числю на свій розсудок, то однак я не міг успокоїти своєї совісти, а моя уява дійшла до найбільшого напруженя. Цїлими місяцями я не міг позбути ся привидів кота. Підчас сього в мою душу вступило якесь нове почуванє, яке було подібне до жалю. Я став відчувати втрату зьвіряти і вештав ся по найскритших закутинах. Я навідував ся дуже часто до корчем, оглядаючи ся за другим любимцем-котом, або иншим подібним сотворінєм, яке могло би заняти його місце.

Одної ночи я сидів запитий в одній обскурній корчмі. Нагло мій зір упав на якийсь чорний предмет, що лежав на одній з величезних бочок горівки, чи руму, що були одинокою окрасою сього дому. Через кілька хвиль я глядів безперестанно на бочку. Найбільше зачудувало мене те, що я не спостеріг скорше лежачого на ній предмету. Я наблизив ся до бочки і діткнув ся сього предмету рукою. Був се чорний кіт — незвичайно великий — тоїсамої величини, що Плюто і навіть дуже до нього подібний з виімком одної прикмети. Плюто не мав на цїлім тїлї анї одного білого волоска. Сей кіт мав велику, хоч невиразну, білу латку, що покривала цїле підгрудє.

Я його діткнув ся, він встав і почав на голос муркотати, отираючись о мою руку, немовби радий, що я звернув на нього свою увагу. Се було зьвірятко, якого я шукав. Я зараз заявив господареви, що хочу його купити. Однак господар відповів, що кіт не його, що він про кота нічого не знає і ніколи передтим його не бачив.

Я дальше гласкав кота і коли я вже збирав ся іти домів, кіт заховував ся так, начеб мав охоту пійти за мною. Я кликав його за собою, а по дорозї схиляв ся до нього і гладив його. Коли ми прийшли до дому, кіт скоро освоїв ся і сейчас став любимцем моєї жінки.

Натомісць я з часом почув неприхильність до сього сотворіня. Сього я й не сподївав ся. Сам не знаю, як і чому привязанє кота до мене менї не подобало ся. З часом моя неприхильність і неохота змінили ся в заїлу ненависть. Я оминав кота. Лиш якесь почутє встиду і спомин на мій давний осоружний вчинок здержували мене від сього, щоби кота не бити. Через кілька тижнів я його анї разу не вдарив, анї не знущав ся над ним. Та поступенно я почав глядїти на нього з невисказаною ненавистю і мовчки утїкати від нього, наче від пошести. Моя ненависть до зьвіряти без сумніву була наслїдком того, що зараз на другий день, як я привів його до дому, я спостеріг, що кіт мав лиш одно око, як і Плюто. Міжтим зі зростом моєї ненависти до кота моя жінка любила його щораз більше.

Мимо моєї безграничної ненависти кіт оказував велике привязанє до мене. Читач не зможе собі уявити, з якою витривалостю він ходив крок в крок за мною. Де-б я не сїв, він лїз менї під ноги, або скакав на колїна і засипував мене своїми пестощами. Як я вставав, щоб відійти, він лїз менї під ноги так, що нераз я мало не впав. Він чіпляв ся своїми довгими пазурами мого убраня і в сей спосіб драпав ся менї аж до грудий. В таких хвилях хотїло ся менї убити його одним ударом, однак від сього здержувала мене згадка про мій давнійший злочин, а головно — признаю ся — дійсний жах перед котом.

(Дальше буде.)